9 Birinciteşrin 942 CUMA
YIL: 25*SAYI: 8855

İdare evi: Ankara cad, VAKIT Yurdu. Telg. VAKIT, İstanbul Posta Kutusu 46
Telefon 24370 (İdare) 21413 (Yazı)

VAKIT

Hergün 6 Sayfa
Sayısı Heryerde 5 Kuruş

VAKIT OKUYUCULARI KUPONU 10

İkinci cephe meselesinin tazelenmesine sebep nedir?

İngiltere ve Amerika ikinci cephe açmaz da harbin uzaması sayesinde Almanya dahilî çöküntüye uğrar ve Avrupanın tâbi olacağı rejimi tayin etmek zamanı gelirse Stalinin o zaman nasıl bir dil kullanacağı, şimdiki sözlerine göre, kolayca tahmin olunabilir

Yazan: *Asım Us*

Avrupada Almanyaya karşı ikinci bir cephe açmak meselesi Stalinin bir sözü ile yeniden tazelendi. Çörçil Moskovadan döndükten sonra bu mesele üzerinde İngiltere ile Rusyanın tamamile anlaşmış olduklarını Avam Kamarasında temin etmişti. Halbuki bu defa Sovyetler Başvekili ve başkomutanının bir Amerika ajanına yazılı olarak verdiği beyanat İngiliz Başvekilinin teminatına rağmen iki müttefik memleket arasında anlaşma bulunmadığını akla vurmuştur.

Acaba Stalin bu sene içinde İngilterenin Avrupada ikinci bir cephe açamıyacağını Moskovada kendisini ziyaret eden Çörçilden anlayamamış mıdır? Anlamış ise —ki bunda şüphe yoktur— neden dolayı imkânsız olan bir talebi şimdi tekrar etmeğe lüzum görüyor? Fikrimizce hâdisenin bilhassa tahlile değer olan cihetı bu noktadır.

Çörçil — Stalin mülâkatından sonra Amerika Cümhurreisi Ruzvelt adına olarak Moskovaya giden Vilki de Sovyetler merkezinden ayrılırken beyanatta bulunmuş, orada aslâ vakit geçirilmeksizin müttefikler tarafından Avrupada ikinci bir cephe açılmasını istemişti. Vilkinin Ankaradayken ikinci cephe hakkında sorulan sualere:

"İşte Mısır cephesi müttefikler için ikinci bir cephedir; Avrupada ayrıca bir cephe açmağa gelince, Amerika efkârı umumiyesinin de taraftar olduğu bu iş ancak müteassis askerî komutanların karar vereceği bir meseledir.,,

Demişti.

Amerika Cümhuriyet partısi Senatosunun Ankarada söylediği bu sözle Moskovadan ayrıldığı sırada verdiği beyanat yanyana getirilirse Stalinle konuştuktan sonra bu baptaki fikrini tamamile değiştirmiş olduğu anlaşılır.

Stalin Vilkinin ikinci cephe işinde kendi fikrine iltihak ettiğini görerek Amerika efkârı umumiyesinin tazyiki ile İngilizleri bir daha tekrar lüzum görmüş olabilir. Bu, hatıra gelen bir ihtimaldir.

Fakat Stalin İngilizlerin bu sene içinde ikinci cephe açamıyacaklarını ve açmayacaklarını bildiği halde bu tarzdaki talebini tekrar ediyorsa bunun sebebini ya Rusyanın dahilî vaziyetindeki zorluklarına, yahut harpten sonra Avrupanın tanzimi işinde İngiltere ve Amerikaya karşı ileri sürecekleri şartlar için şimdiden hazırlık yaptığına, yani Atlantik beyannamesinde bazı değişiklikler yapmasını istediğine atfetmek lâzım gelir.

Bir taraftan Stalingradı muhasara eden, diğer taraftan Bakû istikametinde şimali Kafkasyada ilerlemekte olan Alman orduları karşısında bugün Kızılordunun çok zor bir durumda bulunduğu muhakkaktır; böyle bir vaziyette olan Sovyetler başkomutanının her ne pahasına olursa olsun İngiltereden ikinci bir cephe açılmasını ısrarla istemesi tabiî görülür. Ancak Ruslar Asyadaki topraklarının genişliğine ve servet kaynaklarının zenginliğine güvenerek Almanları mağlûp etmek yolundaki ümitlerini de kesmemişlerdir. Böyle bir ihtimalin tahakkuku takdirinde elde edilecek zafer kime ait olacaktır? Avrupayı yeni baştan düzenlemek işine sadece Atlantik beyannamesi mi esas tutulacaktır? Bu meselenin de şimdiden Sovyetleri ehemmiyetli surette işgal ettiğine göre Stalinin ikinci cephe açılmasını istemesi ile bu mesele arasında da bir münasebet bulunması ihtimali yok değildir.

Filhakika Stalin İngilizlerin ve Amerikalıların ikinci cephe açmalarını isterken:

"— Ey müttefiklerim, benim imdadıma geliniz, yoksa mahvolacağım!„

Demiyor; bilâkis Rusyanın kendi başına kalsa da Almanyayı nihayet mağlûp edeceğini iddia ederek:

"— Benim ikinci cephe açılmasını istemekten maksadım harbi bir gün evvel sona erdirmektir; önümüzdeki kış içinde Almanyayı tamamile mağlûp etmektir. Eğer İngiltere ve Amerika ikinci cephe açmazlarsa bugüne kadar olduğu gibi bu harpte bütün fedakârlığı Rusya yalnız başına kendi üzerine almış olur. Harp uzarsa, Almanyayı mağlûp etmek için Rusyanın yapacağı fedakârlıklar da o nisbette büyük olur. İngiltere ve Amerika Rusyanın müttefiki iseler onlar da kendi hisselerine düşen vazifeyi yapmalıdır."

Eğer İngiltere ve Amerika ikinci cephe açmaz da harbin uzaması sayesinde gerçekten Alman milleti harpten bıkar ve 1914 - 18 de olduğu gibi dahili bir çöküntüye uğrarsa ve Avrupanın tabi olacağı yeni rejimi tayin etmek zamanı gelirse şimdiki sözlerine göre Sovyetler hükûmet reisinin o zaman nasıl bir dil kullanacağı kolay tahmin olunabilir.

Almanyanın ültimatomu:

Bütün Danimarkalılar ve Hollandalılar cepheye gönderilmeli!

İşgal altındaki memleketlerde hâdiseler devam ediyor

Fransa, Belçika ve Norveçte yeniden suikasdlar oldu

Londra, 8 (A.A.) — Nevyork radyosunun haber verdiğine göre Almanya Danimarkaya bir ültimatom vermiştir.

Ültimatom şu noktayı ihtiva etmektedir:

Bütün Danimarka gemileri silâhlandırılacaktır. Bütün Danimarkalılar teklif edilen "Büyük Almanya,, çerçevesi içinde işbirliği yapacaklardır. Danimarkalılar Almanyaya dahi fazla miktarda yiyecek maddeleri göndereceklerdir. Danimarka Rusyaya harp ilân edecektir. Danimarka, Almanyaya işçi gönderecektir. Nazi polisi ve gestapo, baltalama hareketinde bulunanları araştırmak için Danimarkalılarla birlikte çalışmak salâhiyetini haiz olacaklardır.

Nevyork radyosunun spikeri şunu ilâve etmiştir:

(Devamı Sa. 4 Sü. 3 de)

Rusyada cepheye malzeme götüren bir kamyon koluna çete baskınlarına karşı korumağa çalışmak üzere yol kenarında mevzi alan Alman askerleri

Diyepte esir düşen ingilizler prangaya vuruldu

Karar geri alınmazsa İngilizler mukabele edecekler

Berlin, 8 (A.A) — Resmen haber verildiğine göre, dünkü Alman tebliğinde alınacağı bildirilen tedbirler tatbik mevkiine konulmuş ve 19 Ağustostaki Diyep hareketi esnasında esir edilen İngilizlerin elleri bağlanmıştır.

(Devamı Sa. 4 Sü. 6 da)

«Harp cinayetleri» müttefiklerce delillerle tesbit edilecek

İngiltere ve Amerika bu işle uğraşmak üzere bir komisyon kuruyorlar

Londra, 8 (A.A) — Lord Simon harp zamanında mihverciler tarafından işlenen cinayetler hakkında tahkikat yapmak üzere, en kısa bir zamanda, birleşmiş milletler mümessillerinden mürekkep bir komisyon kurulacağını bildirmiştir.

Lord bu vesile ile söylediği nutukta izahat vererek bilhassa şöyle demiştir:

"— M. Ruzvelt bugün Vaşingtonda benim burada yaptığım demece mümasil beyanatta bulunacaktır. Büyük Britanya ve Amerika hükûmetlerinin müşterek müzaheretiyle yapılmakta olan bu teklif mesele ile doğ-

(Devamı Sa. 4 Sü. 2 de)

Doğu cephesinde Stalingradda vaziyet nisbeten düzeldi

Rijev alevler içinde yanıyor

Berlin: (A.A.) — Alman orduları Başkomutanlığının tebliği:

Kafkasya çevresinde düşmanın tarruzları püskürtülmüş ve bizim taarruzlarımız düşmanın şiddetli mukavemetine rağmen daha ileri götürülmüştür.

Stalingradda da düşman şiddetli muharebeler neticesinde toprak bırakmaya mecbur olmuştur.

(Devamı Sa. 4 Sü. 4 de)

Vekiller Heyeti dün de toplandı

Ankara, 8 (A.A) — İcra Vekilleri heyeti bugün saat 15,30 da başvekil Şükrü Saracoğlu'nun reisliğinde toplanmıştır.

Amerikada büyük bir casusluk

Bazı radyo spikerleri düşman denizaltılariyle muhabere ediyorlarmış

Vaşington, 8 (A.A) — Bazı Amerika radyo spikerlerinin düşman denizaltılariyle muhabere tesis ettikleri hakkındaki ithamların, federal tebliğat encümeni huzurunda ileri sürüldüğü açığa vurulmaktadır. Muhabere lerin bir sistem dahilinde, sarf ve nahiv hataları vesaire gibi şifreli şekillerle yapıldığı söylenmektedir.

Pirinç 125 kuruşa kadar düşecek

Memurlara 110 kuruştan 15 ton pirinç dağıtılacak

Dün vilâyette vali ve belediye reisinin başkanlığında pirinç tüccarlarının iştirakile bir toplantı yapılmıştır. Vali tüccarlarla pirinç fiyatları hakkında görüşmüş, dışarıdan pirinç tedarik edilerek getirtilmesini ve azamî satış fiyatının tesbit edilmesini istemiştir.

Tüccarlar pirinci 125 kuruştan

(Devamı Sa. 4 Sü. 5 de)

Vurguncu ile mülâkat

Bir dokun, bin âh dinle kâsei fağfurdan!

Bay vurguncuyu, taksi kılığına girmiş hususî otomobilden inerken yakaladım:

— Sizinle konuşmak istiyorum.

— Ne üstüne?.. Zahire mi? Manifatura mı? Kırtasiye mi? Mahrukat mı?

— Hepsine.. Yani vurgunculuğa dair!

— Estağfurullah.. Ne haddimize!

— Bilmem, sizin için zeytin yağını yüz elliden iki yüze yükseltti diyorlar.. Hem de vapur Ayvalıktan gelinceye kadar..

— Yalan efendim, vallahi yalan!.

— Yaaa, Pek memnun oldum öyleyse. Lûtfen bana yüz elliden bir teneke verir misiniz?

— Ne?

— Zeytin yağı!

— Zeytin yağının kilosu yüz elli değil iki yüz!

— E, hani yalan diyordunuz?

— Ben iki yüz kuruş olduğuna değil, bu işte vurgunculuk olduğuna yalan dedim..

— Peki ama, siz bu zeytin yağını yüz elli kuruşa satmak üzere Ayvalıktan yola çıkarmadınız mı?

— Evet, çıkardım ve hakikaten yüz elli kuruştan da sattım..

— Kime?

— Mahdumum bendenize..

— Sonra?.

— Sonra efendim, mahdumum bendeniz de, yüz yetmiş beşten birader bendenize satmış..

— Mükemmel.. Daha sonra?..

— Daha sonra da efendim, yağlar gelince bir de baktım ki, rağbet fazla, elimde mal yok, yalvardım yakardım, birader bendenizden kendi öz malımı yüz doksan beş kuruşa aldım. Şimdi, kilo başına topu topu beş kuruş kârla iki yüzden satıyorum.. E insaf buyurulsun artık, bunun ihtikâr, vurgun, dalavere neresinde kuzum?.

(Akbabadan)

Hayat pahalılığı ve ihtikâr hakkında tüccarlarımız ne diyor?

Ahmet Kara diyor ki

Piyasayı gayri millî ellerden kurtarmalı

Ticaret ve Sanayi Odası reis vekili B. Ahmed Kara

İş hayatı Türk gencini arıyor ve bekliyor — İcap eden serbest iş hayatı için mecburî hizmet koyalım — Devlet mübayaatını tekâlifi harbiye usuliyle yahut vergi tarhı gibi bir usulle yapmalıdır

İstanbul ticaret ve sanayi odası reis vekili ve marûf ihracatcılarımızdan Ahmet Kara'ya sorduk:

— Hayat pahalılığı var mı?

— Ona şüphe yoktur..

— **Bunun önüne nasıl geçilebilir?**

— Vaziyet o şekil almıştırki, iş, yalnız tâcirleri kontrolle düzelecek değildir. Bana kalırsa, bir tedbir olarak şunu söylüyebilirim:

Devlet mübayaatını, kadrosunu besleyecek maddeleri ya (tekâlüfü harbiye) ususlile, nakden bedelini vermek suretile , yahutta vergi tarhı gibi bir usulle yapmalı.. Bu, iptihlâk piyasasından en büyük alıcı

(Devamı Sa. 4 Sü. 5 de)

ARADIĞIM ERKEK

YAZAN: Kadircan KAFLI

— 9 —

— Kemal ağabey, demez miydiniz?

— Ha.. İşte bu doğrudur. Fakat artık olur mu ya? Hem bubahsi kapayalım Kemal bey; babama dair konuşalım... Yoksa babamdan bahsetmek sizi sıktı mı?

Son sözlerinde gittikçe artan bir sertlik vardı. Adetâ harp ilân etmek için verilmiş oltimatumdu.

Diplomat olmak lâzımdı.

— Hayır.. Hattâ hoşuma gidiyor.. Babasını sizin kadar seven bir evlâd pek az bulunur!

Can damarına dokunulmuş gibi yeniden coştu:

— Nasıl sevmemeli, efendim; sevmemek mümkün değildi ki.. Onu sevmek istemeseniz bile o sizi mecbur ederdi. Onda mutlâka itaat ettiren, hem de haz ve istekle boyun eğdiren bir kudret vardı. Karşısındakini yalnız bakışlarile, olmazsa sözlerile, o da olmazsa kuvvetile muhakkak kendi emrine alırdı.

Daha rahat anlatabilmek için atını büsbütün yavaşlattı. 'İlyada,, nın şiir ve kahramanlık dolu satırlarını hâdiselerin ahengini aksettirerek okur gibi anlattı:

— Bir defa Arnavudlukta isyan eden silâhlı, palalı, azğın ve gözleri dönmüş binlerce haydudun ortasına tek başına atıldığını gördüm. Asilerin üzerlerine sürülen binlerce asker püskürtülmüştü. En sonra o, yüksek İngiliz kısrağını şahlandırarak yalın kılıç aralarına dalmıştı. Henüz kılıcını kullanmıyordu ve bağıran, saldıran, ateş eden bu kudurmuş canavarlar denizini, tıpkı vahşi bir deniz gibi dalgalanan bu haydud sürüsünü sol elindeki kırbaçla dağıtmağa çalışıyordu.. Onun delice cesaretine şaşıp korkmakla beraber içimde anlatılamayan bir sevinç vardı. Onun her zaman herkesten üstün olduğuna; hiç bir zaman altta kalmıyacağına emindim. Hayvanının üstünde, gök gürültüsüne benzeyen bir sesle bağırdı ve herkes sustu. Biraz evvel parçalamak ve kan dökmek hırsile kuduran binlerce canavar, insanlaştı; yavaş yavaş geriledi. Babam üzengilerde yükselerek, yalın kılınçını havada parlatarak bir şeyler söylüyordu ve etraftakiler dağılıyorlardı.

Elleri birbirini avuçlamıştı; gözlerini uzaklara dikmiş, bu heyecanlı hatırayı aslından seyrediyormuş gibi parlak bakışlarla dalıp gitmişti; güzel ve beyaz yüzünde güneşin ışıkları alevleniyordu; göksü sık sık inip kalkıyordu.

Sesi alçaldı:

— O günü hiç unutmam: Eve geldiği zaman yorgunluğu göz bebeklerinden akıyordu; alnında ve şakaklarında terler vardı.. Fakat hiç bir şey olmamış gibi davranıyordu. O, vaktından çok evvel öldü, Kemal bey.. Çarçarpacak kayalıklar bulamayan coşkun bir deniz gibi boşluğa haykıra haykıra, içinden eridi; eridiğini belli etmeden ansızın çöktü.

Dalmıştım. Vedidenin, babası için beslediği bu eşsiz sevgiye hayrandım; onu takdir etmek lâzımdı.

Benim içimde de o büyük adam için adetâ engin bir hürmet hissi başlamıştı. Bununla beraber o hürmet hissinin yanında bir de yara açılmıştı. Genç kızın bütün kalbini, hislerini, sinirlerini, arzularını, kısaca bütün varlığını yalnız kendisine bağlayan bu ölüye biraz da dargınlığım vardı. Geride kalanları kendilerine bu derece bağlamak hem öksüz kalanlar hem de başkaları için sanki iyi mi oluyordu?

Ben böyle düşüncelere dalmışken Vedide birdenbire:

— Güneş doğmak üzere.. Haydi dörtnâla kalkalım!

Dedi, hayvanını sürdü.

O anda bir saniye ona bakmış gözlerinde birer yuvarlak parıltının titrediğini görmüştüm. Ben de sürdüm.

Ona yetişmek için atımı zorluyor; iki tarafımdan arkaya kaçar gibi görünen ağaçlara değil, yalnız onun atının sağrılarına ve üzerinde öne doğru biraz eğilerek uçan güzel süvariye bakıyordum.

Bir dönemeçte onu kaybettim. Atının nâl seslerini duyuyordum;

Lâkin onların belki üç dört tane de aksi vardı; her biri bir taraftan geliyordu. Önümde dört tane yol gördüm; düşünmek için bir saniye bile vaktim yoktu; rastgele birisine daldım.

Vedideyi çok aradım, fakat bulamadım..

Güneş iyice yükseldikten sonra eve döndüm.

* * *

Akşama doğru onlara gittim. Vedide bahçede bahçıvanın oğlu ile top oynuyordu.

— Beni bırakıp gittiniz!

Dedim.

Ciddi ve sert bir sesle cevap verdi:

— Hayır, yanılıyorsunuz.. Siz benim yanıma gelmediniz!

— Fakat o kadar çabuk ortadan kayboldunuz ki...

— Yetişmeliydiniz!

Hakkı vardı: Kadın erkeği değil erkek kadını kovalamaya, onu yakalamaya mecburdur.

Vedide birkaçdakika için bıraktığı oyuna yeniden başlarken sordu:

— Siz de oynar mısınız?

Oynadık ve akşam oldu.

Ağır, üzücü bir akşam Henüz aşklarından emin olmayan sevdalıların akşamı...

* * *

— Sen bir kuzusun Kemal...

— Sen de bir Ceylânsın!

— Bir kuzunun elinden ne gelebilir!

— Kendisini sevdirmesini bilir.

— Fakat herkes kuzuyu mutlâka sevmez; bazıları da kalbe takdir ve sevgi ile karışık bir korku veren kaplanları severler.

— Bunlardan hangisi senin daha çok hoşuna gider?.

Vedide ile yaptığımız ilk gezintiden sekiz on gün sonraydı; her gün beraber at sürdüğümüz yeşil kırlarda, serin gölgelerde böyle konuşuyorduk.

Arkadaşım son sözüme cevap vermedi; yalnız hayvanını mahmuzladı ve dörtnâla kaldırdı.

Ben de ona uydum, yetiştim ve sordum:

— Niçin susdun, Vedide?..

— Gene babamdan başka herşeyi unuttum.

— O bir kuzumuydu, yoksa kaplan mı?

— O, zavallı bir kuzu olmaktan her zaman uzaktı.

Şakaklarım atıyordu; başımın içine bir kurşun ağırlığı çöktü; gözlerim sislendi ve önümdeki bütün renkler buzlandı.

Vedidenin babası... Bu yalçın bir askerdi: Kıran, ezen ve yalnız körü körüne itaat isteyen mağrur bir adam.

Vedide bu kuvvete, bu gurura tapıyordu. Bu genç ve çoşkun kızın kalbindeki büyük yarayı gittikçe daha yakından görüyordum; orda hiç şifa bulmayacak bir hal vardı.

Onun babasını unutması kabil değildi ve korkuyordum ki, babası onunla onu sevenlerin aralarında bir çelik divar olmasın!

Ben bu düşüncelere dalmışken Vedide ortadan kayboldu; artık onu yalnız bırakmaktan daha gârip birşey tanımıyordum; kaç defadır buna meydan vermiş, benimle inceden inceye eğlenmesine fırsat bırakmıştım.

(Devamı var)

Süleyman Nazif ile Mehmet Ali Ayni arasında gizli kalmış münakaşa — Neşredilmemiş mektuplar

Mehmet Ali Ayniden Süleyman Nazife

\- 7 -

Mehmet Alinin cevabı
6 Haziran 323

Süleyman Nazifin bundan evvel neşrettiğimiz mektubu, iki üstad arasında bir münakaşa mevzuu doğurmuştur. Mehmet Ali Aynî madde ve kuvvet hakkındaki fikirlerini söylemekte, "İnconnu,,nun karşılığını tahlil etmektedir.

Biraderi muazzezim efendim,

10 mayıs 323 tarihli cevapnameni Balıkesriye avdetimden bir kaç gün sonra yedi tebcile aldım. Evvelki mektubumdan maksadım, sana görünmek değil, daha ziyade seni söyletip eyyamı ahirede müktesep halâtını görmekti. Bu emelim bir dereceye kadar hasıl oldu. Şimdi gelelim mevzuu bahis olan mesaile:

(Usulâtı iptidaiyye) den tercüme ettiğim satırlar finefsül'emir müphem değildir. Ancak tabiratı felsefiyyenin mecburen istimali ve makabli mebahisin terki kari'de öyle bir fikir peyda edebileceğini teslim ederim. İstersen tercümenin aslını göndereyim. Evvelâ kendin tatbik et, sonra vukufunu zannettiğin kimselere göster, ondan daha muciz ve vâzıh tercüme ettirebilirsen ben bir daha elime kalem almam.

(Meçhul) ün madde hakkındaki tarifat ve izahatına kani olmayarak maddenin kuvvet altında nabud olmasını bir hükmü indi telâkki ediyorsun, ve o tarifatın Yunanın enkazı hikmetinde mevcut olmasını farz ve Arab hükemasının (cüz'i lâyetecezza) hakkındaki asarından bilistidlâl (Meçhul) ün yeni bir şey ilâm etmediğini zannediyorsun. Halbuki hakikat öyle değildir. Maddenin tarifi ve hikmeti tabiiyye ile kimya ve menafiülâza noktai nazarlarından mezkûr evsafı çok kimselerce malûm olabilirse de künhü hakkındaki telâkkiyatı biraz şerh etmek ister.

Evvelâ maddede şehadetten hakikati ayırmak lâzım geldiğinden bu keyfiyyet beynelhükema üç tarzda incirar etmiştir: Mihanikî, harekî, cüz'i ferdîi harekî. — Birinci tarzı izaha göre künhi madde hayyizden ibaret olup, kâffei havadisi kevniyye kavanini mihanikiyyeye tevfikan hallolunur Bu mesleğin fevaidi de var, mahzurları da vardır. Evvelâ bugün fennî mabadettabiiyyede umumiyyetle kabul edilmiştir ki Dekartın talim ettiği veçhile maddenin künhü yalnız hayyizden ibaret değildir: Zira vücut bir kuvveti istilzam eder, yani maddenin eczasını mürtebit bulunduracak ve yekdiğerinden infikâkine mani olacak ve her cismi kendi zatı olmayan diğer şeyden ayıracak bir kudreti lâzımdır ki o vasıta ile diğer ecsam üzerine de bir fiil icra eder.

İkincisi, ulumü müsbetede, kâffei havadisi kevniyyeyi harekâtı muayyeneye iysal ve irca fikri, keşfiyyatça bereketli bir tarik açmış ve hikmeti tabiiyyei riyaziyye ve fenni mihanikii zerrevi nazariyyatına bir esası metin ihzar eylemiştir. Maahaza her nevi hareketi, hattâ kuvvei cazibeyi sademe ile tefsir etmek şayanı itiraz bir faraziyyedir.

İkinci tarzı harekiye gelince: Bu meslek erbabı maddede kuvvet ve hayyizi tefrik ile beraber asıl ehemmiyyeti kuvvete atfederler. Bu meslek ecsamın kendi ve yekdiğeri üzerine amel ve aksi amel iktidarını tasdik ederek, hem ulûmi sabite ve hem ilmi mabadettabia erbabının kabule mecbur oldukları bir kaideyi vaz'ediyor. Lâkin yalnız hükemadan (Laypniç) in (Monadism) namile maruf mesleğinde değil, ecsamı kuvayı cazibe ve dafia ile mevsuf nikatı riyaziyyeden müteşekkil addeden (Boskoviç) ve müktedalarının nazariyyesinde dahi mezkûr olan hayyizi gayri mücerredi teslim etmesinden dolayı mesleki mezkûr muahaze olunur. Zira bu faraziyyede hayyiz bir unsuru hakikinin bir haleti (Mode) addedilmediğinden harice tallûk etmeksizin yalnız zihnen mevcut olabilir.

Üçüncü olan cüz'i ferdîi harekî mesleğine nazaran madde kuvvet ve hayyizden müteşekkildir. Evvelâ bir cihetten kuvvetin kuvvetin ataletle gayri kabili iytilâf hiç bir şeyi yoktur. Diğer cihetten hayyiz hem kuvvet ve hem maddenin bir hassai esasiyyesi olduğundan (gayri kabili nüfuz, gayri kabili tazyik) gibi tahayyül edilen eczayı ferdiyyenin eb'adı olması icap eder ki hareket mümkün olsun; bunların tab'an kabili inkısam olmaları da iktiza eder, her ne kadar şimdi taksim olunamıyorlarsa da, onların ne kadar küçük olursa olsun terakümlerile zerreler teşkil edebilmeleri için bir kemmiyyeti hakkiyyeleri vardır.

Saniyen: Kuvvet ve hayyizin mevcudiyyeti müşterekelerini teslim ederek, havadisi fizikiyye ve kimyeviyye ve fizyolojikiyye bir takım müşkülâtla duçarı sekte olmaksızın halledilebilir.

Salisen: (Cüz'i ferdii harekî) ruh ve cismin münasebatı mütekabilelerinden bahse müsaittir, zira bu iki rüknün arasında bir farkı azim tesis etmekle beraber onlara bir meziyyeti müştereke atfeder ki faaliyyeti hariciye yahut kuvvei muharrikedir. Şöyle ki faaliyyeti cisim cismin kendine has olduğundan ruh cisme taallûk ve amel ettiği vakit yalnız cismin binefsihi malik olup ef'ali hayvaniyyede tesiri olan faaliyyetini tahrik eder. Buna mukabil cisim ruha hiç bir şekil vermez, yalnız onun havassını tehyiç eder ve bazan imalini sektedar eyler, eğer uzviyyetde noksan veya neşvü nemada natamamiyyet varsa.

Zamanı evailde, felâsifei Yunaniyyenin çoğu maddeyi bir rüknü gayrimuayyen addederler ki Eflâtun buna (namevcut) tabir ederdi, Aristotalis ona (vücudu fasle) derdi. Revakiyyun her sıfattan mücerret ve mec'ul bir rükün zannederlerdi.

Şu izahattan maddenin hal ve masabakdaki sureti telâkkisi nümayan olabilrse de ona ilâveten şunu da arzedeyim ki maddeyi mesleki felsefesine bir rüknü esasi ittihaz eden şairi romaî Lükreçyadan hâkimi namdar Lâvoaziyeye kadar maddenin gayri kabiliyyeti zeva'i hakkında umumun kabul ettiği zan bugünkü keşfiyyat ile rehini indiras ve maddenin kuvvet altında kemgeşte olması itikadı mebnayi cedidi terakkiyyata metin bir esas olmuştur.

(Devamı var)

Arjantinin Ankara elçisi İsviçreye tayin edildi

Buenos Ayres 8 (A.A.) — Alberto Palacio Costa Arjantinin Madrit büyük elçiliğine tayin edilmiştir. Ankaradaki Arjantin elçisi Brerlia da Berne nakledilmiştir.

BİR ÇOCUK YURD SINIRLARINA DİKİLMİŞ BİR KALEDİR.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

Bu harbin iç yüzünden

Norveç altınları nasıl kaçırıldı

Müttefik devletlerin Almanlar tarafından istilâ edilen memleketlerde yaptıkları ilk iş daima oradaki altın stoklarını kaçırmak olmuştur. Polonya, Danimarka ve Holandaya ait külçeler. Bu devletlere karşı harp harekâtı başlamadan evvel, tahtelbahir emniyetine alınmış bulunuyordu. Norveçin altını bir kruvazörle İngiltereye nakledilinceye kadar büyük bir seyahat etti.

Avrupa memleketlerinin hepsinde bütün altın stokları harp patlamadan evvel çelik ve betondan yapılma yeraltı mahzenlerine depo edilmiş bulunuyordu.

La Bank dö Frans'ın külçeleri 25 metre toprak altında bir nevi kasalara yerleştirilmişti.

La Bank Nasyonal dö Belçik, Ostandda 250 kiloluk bombalara mukavemet edecek kemeler inşa ettirmişti.

La Bank Nasyonal dö Süis, 125 milyon İngiliz lirası değerindeki altın külçelerini Alp dağlarının ulaşılmaz yüksekliğine gömdürmüştü.

21.000.000 İngiliz lirası değerindeki Polonya ihtiyat altınını memleket dışına çıkarma işini on fedai üzerine almıştı.

Bunlar asker, memur, makinist gibi gayet genç insanlardı.

Nakil vasıtası eksikliği yüzünden altınlar yarı yarıya bozulmuş otobüslere yükletildi. Bu fedailer gayet fena şerait tahtında şark hudut boyuna doğru ilerlemeğe başladılar. Alman devriye ve bombardıman tayyarelerinin hücumlarına maruz kalmamak için yalnız geceleri seyahat ediyorlardı.

Brest-Litovsk'a gelince, radyo vasıtasile gestaponun peşlerine düşmüş bulunduğunu öğrendiler. Böylece takip ettikleri yolun kapanmış olduğunu öğrenince fedailer Varşovaya döndüler. Burada, kendilerine 20 fedai daha katıldı; ve kıymetli altın hamulesini Romen hududuna kadar nakletmeğe karar verdiler. Lâkin, projeleri az zaman sonra öğrenildi. Ve takip ettikleri bütün yollar Alman tayyarelerine hedef teşkil etti. Başlıca yollardan sıyrılarak dağ ve tarla yollarını takip ettiler.

Fakat bir aralık Romen arazisine giriş noktasını teşkil eden bir köprüden kendilerini bombalamağa gelen düşmandan yarım saat evvel geçmişlerdi. Nihayet külçeleri İstanbula ithal etmeğe muvaffak oldular. Orada hükûmet, emirlerine muhafaza altında hususi bir tren vermek için kendilerinden 6.000 ingiliz lirası istedi. Bir Amerikan şirketi istenilen meblâğı avans olarak vermeği kabul etti: altın Suriyeye nakledildi. Oradan da Fransız harp gemilerine devredildi.

Böylece 21.000.000 altın lira Fransaya kadar geldi.

Hitler orduları Parisi işgal edince altın Fransız millî bankasının gizli kasalarını terketmiş bulunuyordu. Amerikan harp filosuna mensup "Vincennes" kruvazörüyle 100.000.000 İngiliz lirası kıymetindeki altın **Amerikaya nakledildi.**

Norveç altınının geçirmiş olduğu macera şimdiye kadar katiyetle gizli tutulmuş ve Norveç bankasının ihtiyat altını Alman kontrolü altında bulunan bir memleketten nasıl çıkarıldığı kimse tarafından malûm değildi.

Bu defa ilk olarak, bu macerada büyük bir rol oynayan insanlardan Fredrik Aaslund isminde biri, İngiltereye varmadan evvel bütün Norveç topraklarında seyahat eden 1.500 kasalık Norveç ihtiyat altınının geçirmiş olduğu heyecanlı safhaları ifşa etmiştir.

Bu adam, heyecanlı altın kaçakçılığının hikâyesini (İmaj) mecmuasında şu suretle naklediyor:

— Norveçin istilâ tarihinde halka arzedilmemiş bir kaç kısım vardır. Bugün Norveç ihtiyat altınını, bir dirhem bile zayi etmeden nasıl emniyete aldığını anlatabiliriz. Mitralyöz ve bombaların ateşinden kendimizi kurtardık.

Mucizeye benzeyen bu muvaffakiyetten dolayı bütün Norveç halkına teşekkür etmeliyiz:

Köylüler, balıkçılar, ve bilhassa kamyon şoförleri bir çok defalar hayatlarını tehlikeye koymuşlardır. Fakat böyle olmasına rağmen gece gündüz tepelerinden eksik olmayan tehlikeyi nazarı itibara almadan arabalarını idarede devam ettiler.

Boşaltmaya karar verildi

8 - 9 nisan 1940 geceleri lik halâ tehlikesi başgösterince altının nakline karar verilmiş bulunuyordu.

(Devamı var)

Vecizeler

YAZAN: M. CEMİL PEKTAHŞ

* Siklonlar fevkalâde hızla ve dönerek Büyük Okyanusu geçiyorlar; bu sırada arzın devranından daha çabuk gidebiliyorlar! Demekki, arzın bütün eczası 24 saatlik devre iştirâk etmiyorlar.

* Dimağın, fikrin, sırrına vakıf olunamıyor! Kendini hissetmiyen tabiatın sırrına insan gibi idrâk sahiplerinin aklı ermiyor!.

* Monteskiyö diyor: "Hayat elemlerine karşı mütalea benim için revay gül vazifesini ifa etmiştir; hiç bir zaman bir kederim olmadı ki, bir saatlik mütalea onu izale etmiş olmasın,, Venedikte dostu Şisterfild tarafından hiçten bir havadis uydurularak Monteskiyö büyük heyecana düşürülmüş ve seyahat notlarını yakmağa mecbur edilmişti; şu halde büyük ihtilâlde Paris de bulunsaydı bir saatlik mütalea [...]amını silecek miydi?

Her gün bir karikatür

İNGİLİZ KARİKATÜRÜ

Nefer — Kokutanım, arkadaşlarım süngümü bir yere saklamışlar. Böyle bir çare düşündüm.

TARİH PENCERESİNDE

Toprak üstü ve toprak[altı] medeniyeti

Alman mütahassıslarından Lokok'un' 1912 de Orta Asya[da yap]tığı kazıları anlatan bir ma[kale] okudum. Toprak altından [...] asırlardan en küçük bir iz [bul]mek için ne mahrumiyetlere, [teh]likelere katlandığını uzun [an]latıyor.

Birkaç parçayı beraber [oku]lım:

"Birçok yerler kazdırdı[k...] kaç parça âsarı âtika çıktı [...] ümidim garpteki şehrin [...] şimdiye kadar dokunulmamı[ş] harap yerde idi. Burada, [...] hücrenin üst kısmındaki [...] rice çıkan bir methalden [...] mâbed görünmekte idi. Zem[in] tûbetten tamamile birbirine [...] katılaşmış çakıl taşlarile ör[tül]düğundan ameliyat güçtü. [...] kullanmak suretile dinî [...] koymağa mahsus sıralarla [...] ve bundan mâada altı tane [...] meydana çıkarıldı. Vaktile [...] dinî tasvirler koydukları [...] alesef sökülüp alınmıştı."

"Toprağı kemali ihtimam[la] [kaz]dırdık; stüpanın bir divarı[...] li dört köşeli bir avlu üzerin[...] yandığı meydana çıktı. Avlunun [...] şemesi cilâlı mermer sıva ile [...] lüydü.,,

" Burada Tang zamanına [...] sutralârından birkaç tomar [...] devre ait meskûkât, balçıktan [...] de getirilmiş gayet güzel [...] ve tersim edilmiş bir heykel [...] ir mühim arkeolojik eser [...] çıktı., ,

"... Burada ilk el yazıları [...] ze düştü, bunlar kısmen, [...] sikalar, mektuplar, kumanda[...] rafından verilmis bir takım [...] ler olup İran sakları lisanında [ya]zılmıştı.,,

Asırlarca toprak altında [...] ve yaşadıkların günlerin me[...] tinden ancak birer zerre ol[an] taş, insan elinin oyduğu bir [...] parçası, bir h e y k e l [...] dile getirilmek isteniyor ve [...] karanlık devirlerin ışığı diye [...] yoruz.

Toprak olan medeniyetlerin [...] rık dökükleri hakikati ne ka[dar] fade edebilir?. İşte Sivastopol [...] te Stalingrad.. Bu harabelerin [...] de hangi eşya parçası bize bu[...] rın medeniyetini, umranını [...] debilecek kadar canlıdır.

Niyazi Ahm[et]

Hindistandan get[iri]lecek manifatura eşyası

İthalât ve ihracat birlik[leri u]mumî kâtibi Selâhaddin ile [...] ofisi umum müdürü Ahmet C[...] Ankaraya gittiklerini yazmıştı[k...] seyahatin, Hindistandan ge[tirile]cek 12 milyon liralık mani[fatura] eşyası tevziatı ile alâkadar ol[duğu] anlaşılmaktadır.

Lüks telgraf kâğıtları

Çocuk Esirgeme Kurumu[nca] Hazırlanmış olan (lüks) tel[graf] kâğatları her postahane merke[zinde] bulunmaktadır.

Telgraf müsveddesinin bir [...] sine (Lüks) kelimesini ilâve e[...] ve telgraf ücretinden ayrıca 1[...] ruş fazla vermekle bu arzunu[zu ye]rine getirmiş olursunuz.

Bayramda tebrikinizi lüks [...] la göndermekle hem kurum[un] himayesindeki yoksul yavru[ların] bakımına yardım etmiş hem de [mu]hatabınıza karşı zarafetinizi [gös]termiş olursunuz.

Ne dememeli ?

Son Posta arkadaşımız M[...] ke'nin mektuplarını tercüme e[di]yor. Dünkü sayıda İbrahim P[aşa] ordusuyla Osmanlı ordusunun [mu]harebesi anlatılırken muhare[be] sahne olan yer (Nezib) sureti[nde] yazılıyor.

Eski ve yeni imlâ lûgatleri[nde] kay[...] rasını (Nizip) şeklinde (Ne[zib] ...) miştir. (Nizip) demeli, [(Nezib)] dememeli.

Vâsıf'dan:

— Seni saydeyleme mü[...]
mü? dedim dildâ[...]
Dedi, bin nâz ile: — Sin[...]
sor, sorma ba[...]
Dehenin dün gece kim öp[...]
uyurken, bilem[...]
Aşıkın ağzın ara, âhara sor[...]
sorma ba[...]

POLİTİKA

Almanya ve avrupa milletleri

Almanya, Avrupa milletleri karşısında harp uzadıkça daha yumuşak davranmak mecburiyetini hissetmektedir

Yazan: **SADRİ ERTEM**

HİTLERİN nutkundan sonra Almanların Avrupada mü... vaziyeti alacakları açıkça ...sılmaktadır. Führer, elde o... yerleri muhafaza etmenin, ...ettikçe taarruz etmenin bun... sonra Alman şiarı olduğunu ...edi. Harbin demokrasiler için ...imi de bundan sonra uzun ...ecek bir mukavemet ve ypran... harbi olacaktır.

Almanya şimdiye kadar elde et... salaları gıda ve ham mad... bakımından Almanyanın harp ...retinin mütemmim bir unsuru ...ne koyarak harp kudretini ar...aya çalışacaktır. Netekim Gö... mahsul bayramı münasebeti... söylediği nutukta bu noktanın ...en olsun temin edildiğini an...ıştır.

Almanya Avrupa kıtasında u... müddet bir harbi karşılamak ...uriyetinde kalınca yalnız ...madde ve gıda maddesi ba...dan bir tamamiyet tesis et... işleri yoluna koymuş sa...az. Onun bundan sonra si... ve pisikolojik bazı tedbirler ... eğer zamanı geçmemiş... mutlaka zaruridir.

Harp başladığı zaman Avrupa istilası çabuk bitecek bir yıl... harbinin zaruretlerinden ...telâkki ediliyordu. Bunun için ...miyetli bir surette iş birliğin... ziyade Alman satvati, azame... korku halinde ufukları sarıyor. Korku, azamet, satvet şüphe... üstünlük temin edecek vasıta...landır. Fakat bu vasıtaların ...ri ani olacak, ve uzun sürmi...k hâdiseler karşısında görü...

Zaman uzayıp, korkunun, sat... ve azametin tesiri yavaş ya... yıpranmaya başladı mı, mese... kuvvetli, azametli, satvetli dev... otoritesi hayati ihtiyaçları tat... edemediği takdirde artık mu...kiyet temini için başka si... ihtiyaç vardır.

* * *

AVRUPADA harp uzamıştır. Harp uzadığı için normal ...anlarda kendi ihtiyacının an... % 86 sı kendisi tarafından te... edilen Avrupanın istihsal ka...yeti harp içinde bir hayli da...azalmıştır. Bugün Avrupa ken... muhtaç olduğu mahsullerin an... % 20 sini temin edebiliyorsa ...dini bahtiyar sayabilir. Avru...n % 80 ihtiyaç listesi açıkta... Avrupa bu sıkıntının tesiri al...dadır. Bu sıkıntı onun hayat ...viyesini düşürmüştür. Kâfi gı... tedarikini imkân haricine çı...mıştır. Alışılmış hayatın, iti...larım mecburî bir surette ter...dilmesi büyük ruhî aksülâmel... husule getirmiş, Avrupalının ...a şuur altı hayatını teşkil e... istiklâl ve hürriyet hasretini ...i haddine çıkarmıştır. Avru... etrafındaki engellerin ne za...n kalkacağı malûm değildir. Avrupanın aç, sefil, buhranlı, ruhi teşevvüşlerle dolu haya...n ne zaman nihayet bulacağı ...kında bir şey söylemek müm... değildir. Bugünkü harp şart...n bu devreden daha pek uzak ...duğumuzu göstermektedir. Bu manzarayı arzeden Avrupa... devrine kadar tutmak, o... içinden inhilâlden kurtarmak ...fesi Almanyanın vazifesi ol...dur. O bu vazifeyi nasıl başa...aktır? Süratle kazanılacak bir ...p sonrasını tahayyülle büyük ...kubeti meçhul bir devrenin sı...ntılarını muayyen olmayan bir ...mana kadar çekmek arasında büyük fark vardır.

* * *

HARBİN başladığı zaman Avrupa meselesi mihver ve Avrupanın mihvere en sempatik insanları için bu zaviyeden mütalea edilebilirdi. Halbukı bugün yıldırım harbi yerine mukavemet, yıprandırma harbi geçti. Bu vaziyete göre yeni tedbirler almak zarunet halini aldı. Bu yeni tedbirler Avrupada yer, yer mümkün olduğu kadar daha yumuşatıcı, daha ziyade mevcut istikrarı muhafaza edici vaziyetler ihdas etmek olabilir.

Meselâ Avrupa nizamını milletlere bugün onu olduğu gibi büyük prestij ve ümitle dolu bir hayat hamlesi şeklinde değil, milletlerin muhakeme ederek kabul edecekleri bir hayat tarzında gösterilmek istenmektedir. Netekim Almanya ana vatan haricind çıkan almanca gazetelerin dili ve propaganda nazırı Göbelsin "Das Rayh" da çıkan makalesi bunun bir misalidir. Propaganda nazırı yeni nizamın zorla kabul ettirilmek istenmediğini isbata çalışmaktadır. Diğer taraftan Almanyanın Avrupada bir Cermen federasyonu kurmak hususunda gösterdiği yeni gayret de Avrupanın içinde bulunduğu çıkmaza karşı bir nevi toplanma tedbiri manzarası arzeder.

* * *

AVRUPANIN kendi kendine kifayet edemeyip inhilâli hâdisesi Napolyonun 1815 mağlûbiyetini hazırlamıştı. O zaman Avrupa İngiltere pazarına bağlı idi. Avrupa milletleri kendilerini İngiltereden uzaklaştıramadılar. Evvelâ kaçak suretile, sonra açıktan açığa ittifak suretile Napolyona karşı İngiltere ile birleştiler. Napolyonun kara muhasarası Avrupanın Napolyondan uzaklaşması için ilk mühim sebebi ortaya attı.

Bugün de Avrupa İngiltere yerine —çünkü İngiltere bugün onun komisyoncusu vazifesini görmektedir— denizaşırı kıtalara bağlı bulunmaktadır.

Bu noktalarla irtibat kuramadığı için vaziyeti pek müşküldür. Napolyon devrinden alınan dersle Avrupanın içinde vuku bulacak inhilâle karşı alınacak en müsbet tedbir yumuşaklık ve şuura hitap etmektir. Sanıyoruz ki bu da tecrübe edilecektir.

400 tramvay bandajı yolda

Romanyadan şehrimize 400 bandaj getirileceğini yazmıştık. Bu bandajların 200 ü dün Romanyadan şehrimize gönderilmiştir. Yakında gelecektir. Bu bandajlar gelince 50 - 60 tramvay, sefere çıkacaktır.

Sırp hükûmeti reisi istifa etti

Vişi, 8 (A.A.) — Budapeşteden Vişi'ye gelen bir telgrafa göre, Almanlar tarafından kurulan Sırp hükûmeti reisi general Nediç sıhhi sebepten dolayı Alman askeri makamlarına istifasını vermiştir. Alman makamları görünüşe göre istifayı kabul etmemişlerdir. Ve Nediç bir müddet daha vazifeye devam ümidindedirler.

ŞEHİR HABERLERİ

Miras yüzünden cinayet

Genç bir bahçıvan demirle başına vurularak öldürüldü

Fatihte feci bir cinayet işlenmiş, Hoca Üveys mahallesinde Kocasinan caddesinde oturan 25 yaşında Sotiri adında bir bahçıvan öldürülmüştür.

Hâdise şöyle cereyan etmiştir: Bir müddet evvel maktul Sotiriye ölen annesinden mühim miktarda arazi kalmıştır. Bu mirasa o civarda bahçıvanlık yapan Tanaş isminde biri de ortak çıkmıştır. Bu miras ortaklığı akraba olan Tanaşla, Sotirinin aralarının açılmasına sebep olmuş ve bu yüzden iki taraf da mahkemeye düşmüştür. Bu suretle birbirlerine karşı kin bağlayan Sotiri ve Tanaş bundan üç ay evvel de Tanaşın bahçesinde münazaa etmişlerdir. Bu münazaa iki akrabanın arasını büsbütün açmış ve nihayet evvelki akşam fazla miktarda rakı içen ve çok sarhoş bir halde bulunan Sotiri saat 18 de Tanaşın bahçesine gitmiş, o sırada bahçede çalışmakta olan Tanaşia adamlarına ileri geri söylemeğe başlamıştır. Bu küfürler Tanaşia adamlarını fena halde sinirlendirmiş onlar da sırık dikmiye yarıyan büyük demirlerle Sotirinin üzerine saldırmışlardır. Üç kişinin hücumuna uğrayan Sotiri sarhoş olduğu için kendisini müdafaa edememiş, bir biri arkasına vurulan demirlerin başına vesair yerlerine isabetile kanlar içinde kalmıştır. Ağır yaralı olan Sotiri düşe kalka evine kadar gidebilmiş ve bir müddet sonra ölmüştür. Tanaşla suç ortakları zabıta tarafından yakalanmışlardır.

Sinemada gürültü çıkaran adam iki ay hapse mahkûm oldu

Evvelki gece Sümer sinemasında bir hâdise olmuştur. Yanında bir kadınla sinemaya giden Seyfettin isimli bir şahıs ikinci balkon bileti aldığı halde lüks yere girmek istemiştir. Sinema sahibi Cemil buna mani olmak isteyince, biraz da sarhoş olan Seyfettin, Cemile tecavüz etmiştir.

Cürmü meşhut mahkemesine verilmiş, yapılan duruşmanın sonunda iki ay hapse mahkûm olmuştur.

Bugün açılacak sergi

Bugün saat on yedide Eminönü halkevinde hazırlanan bir serginin açılış töreni yapılacaktır. Bu sergi İngiliz kültür heyetince tertiplenmiştir. Burada İngiliz maarif binaları fotoğrafları ile tanıtılacaktır.

Askerlerimize kışlık hediye

İstanbul yardım sevenler cemiyeti yeni kışlık faaliyetine başlamıştır. Heyet Bayan Kırdarın başkanlığı altında toplanarak çalışma programını tesbit etmiş ve tatbik mevkiine konmuştur.

İlk iş olarak askerlerimize kışlık hediye toplanacaktır. Diğer hayır kurumlarile de iş birliği tesis edilmiştir. Dünden itibaren bütün koza şubeleri bu hususta âzâmi faaliyete geçmişlerdir.

Maden kömürü tasarrufu

Son seferler saat 22,30 da yapılacak

Mâden kömürü tasarrufu için nakil vasıtalarının son seferleri saat 22,30 da yapılacaktır. Umumi yerler de saat 22 de tâtil edecekler dir.

Umumi lâmbaların muayyen yerlerde olanlardan ve devamlı yakılanlardan maadası 22 de söndürülecektir.

Münakalât ve İktisat Vekilleri

Münakalât vekili Amiral Fahri Engin Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Evvelki gün Ankaradan şehrimize gelen iktisad vekili Sırrı Day dün akşam Ankaraya dönmüştür.

Satışı serbest bırakılan eşya

Manifatura eşyası, demir, saç, tel, çivi, defterlik kâğıtlar hariç kâğıt ve mukava satışları serbest bırakılmıştır.

Kalay, teneke, ham kauçuk, lâstik tevziatını ticaret ofisi yapacaktır.

GÖRÜP DÜŞÜNDÜKÇE

At, arapoğlu at!

At Arap oğlu, at! Hoşuma gidiyor. Yalan olduğunu bildiğim halde yine keyifle dinliyorum. İçimde lezzetli bir titreme var. Sen "Yemen" li imişsin; âlimmişsin ve gaipten haberler veriyormuşsun. Atmak dururken, bilmem ki şu "ilim", "âlim,, sözünü da nereden çıkardın. Bırak efendim. Şu akıl hisarları, idrâk duvarları, tecrübe çitleri ve müşahede bilmem nelerile kuşatılmış nankör diyarı. Yalan havadaki kuştan daha serbest, hayal ise enginleri bir hızda aşan bir kudrettir.

Evet, yaptığın gibi yap Arap oğlu! Çığırtkanlarına söyle işe. ilim rengi vermesinler. Sonra çapanoğlu çıkar altından. Hem sen kepaze olursun; hem biz zevksiz, ümitsiz ve keyifsiz kalırız.

Yaptığın gibi yap, yani atabildiğin kadar at Arap oğlu: Zaman uygun, hava durgun sesinin bir tek küçücük vınlayışı bile kaybolmuyor. Kulaklar anten gibi, gönüller seren gibi. Yıldızlar arasından bir solukluk rüzgâr esse, bunlar o nefesi oğultu haline korlar.

Dehâna tellâllık edenler, diyorlar, ki sen 1939 baharında bir mektup yazmış ve gelecekte olacakları bir bir haber vermiştin. Allahtan başka hiç kimseye açık bulunmayan "gaip" kapılarından demek sen de geçtin ha? Hem âlimlik davasındasın hem de "gaip" lerle meşgulsün. Keşke bunu yapmasaydın çünkü verdiğin zevke bir hayli keder katıyor bu.

Ben, "Yemen" i bilirim. Orada güzel dağlar, çok verimli ovalar, cennet gibi "cebel" ler, zevk ehli sürmeliler, etekleri fısıltı, koyunları fıkırtı dolu maşlahlar, sabbareler, mırıltılı havuzlar, "kad" lar ve altın lüleli yüksek nargileler var.

Ama doğrusunu istersen, "hadid" den tâ "hasid" e kadar bir tek kütüphaneye ve bir tek ilim adamına rastlamadım. Zaten orada ilme ne lüzum var ki?.. Ne yapsınlar onu? 1939 baharında bir kaç ay sonra harbin başlayacağını, İngilizlerin çok fena günler geçireceklerini, Almanların zaferden zafere koşacaklarını sonra muhârebeye daha başka milletlerin de karışacağını hüve hüvesine haber vermişsin. Bu, az şeref midir? Zaman hep senin hesabına işledi. Olanları olduktan sonra, söylediğin için dediklerin bir bir çıktı. Gelecege ait müjdelerin de pek güzel. Ama ben, bir şey daha biliyorup Arap oğlu! Biliyorum ki Yemende "Yahya" dan, "İdris" den "Mukdad", "Abdülvahid,, gibilerden daha kuvvetli iki şey var:

1: Nal gibi Riyaller,

2: Mızraklı İngiliz altınları!

Keşke bunları hiç bilmeseydim, de sana bir kere daha can aşkıyle:

— At Arap oğlu at! hoşuma gidiyor! diye seslenebilseydim.

Hakkı Süha Gezgin

İkinci dünya harbi başladığı yıldanberi her konuşmanın sonu göklere dayanıyor. Karada, havada ve suda çeliğe bürünmek ve teknik dünyanın bilgilerile donanmak zorundayız. Fitrelerimizi bu ülkünün yolunda çalışan Türk hava kurumuna verelim.

TAKSİM Sinemasında

Bugün matinelerden itibaren

Ölmez bir hayat faciası,.. İhtirasla dolu bir aşk romanı,.. Hasret ve sevgi ile yanan bir kalbin acı feryadını... Iztırab ve elem içinde kıvranan bir kalbin heyecanını... Saadete susamış, sevgi için titreyen bir gönülün en yüksek nağmelerini terennüm eden

Zeynebin Aşkı

TÜRKÇE SÖZLÜ — TÜRKÇE ŞARKILI

Musiki bestekârı	Baş Rolde: Elmacı Güzel:	Okuyanlar
Kemani	filminin baş artisti	SUAT GÜN
SADİ IŞILAY	AZİZE EMİR	Settar Kömrükçü

40 kişilik küme saz heyeti, ayrıca 25 kişilik koro heyeti

ŞPOR

Pazar günü yapılacak lik maçları

İst. Futbol ajanlığından:

Fenerbahçe stadı:

Saat 9.30 Hilâl — A. hisar hakem Selâmi, Sadık, Hayri. Saat 11,30 Eyüp — İstiklâl hakem Eşref, Zeki, Lûtfi. Saat 13.30 G. saray — Taksim hakem Samih, Neşet, Semih. Saat 15.30 Doğu — Haliç hakem A. Adem, Bülent, Halit.

Şeref stadı:

Saat 9.30 Beyoğlu — Rami. Hakem Muhtar, Müeyyet, Hayati. Saat 11.30 Süleymaniye — İst. spor hakem Şazi, Mustafa, Ziya. Saat 13.30 Davutpaşa — Vefa hakem Muzaffer, Baha, Necdet. Saat 15.30 Beşiktaş — Kasımpaşa hakem Sami, Fazıl, Münir.

Bugünkü radyo

7.30 Program ve memleket saat ayarı 7.32 Vücudumuzu çalıştıralım. 7.40 Ajans haberleri. 7.55. 8.30 Senfonik parçalar (Pl.) 12,30 Program ve memleket saat ayarı. 12.33 Karışık program (Pl.) 12.45 Ajans haberleri. 13.00 13.30 Şarkı ve türküler. 18.00 Program ve memleket saat ayarı. 18.03 asıl heyeti. 18.40 Dans (Pl.) 19.00 Konuşma 19.15 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri. 19.45 Klâsik Türk müziği programı. 20.15 Radyo gazetesi. 20.45 Şan soloları. 21.00 Konuşma 21.15 Temsil. 22.00 Radyo salon orkestrası. 22.30 Memleket saat ayarı ajans haberleri ve borsalar. 22.45. 22.50 Yarınki program ve kapanış.

25 yıl evvelki Vakit

9 Birinciteşrin 918

Mihri Müşfik hanımın tabloları

Kız sanayi nefise mektebi resim muallimesi Mihri Müşfik hanım dört senedenberi İstanbulda vücude getirdiği tablolarını teşhir maksadiyle bir sergi tertip etmiştir.

TAKVİM

	CUMA	Cumartesi
	I. teşrin: 9	I. teşrin: 10
	Ramazan: 28	Ramazan: 29
	Hızır: 157	Hızır: 158

Vakıtlar	Vasati	Ezani	Vasati	Ezani
Güneş	7.03	12.22	7.04	12.24
Öğle	13.01	6.20	13.01	6.22
İkindi	16.12	9.32	16.15	9.32
Akşam	18.39	12.00	18.29	12.00
Yatsı	20.10	1.30	20.13	1.30
İmsak	5.47	10.46	5.28	10.48

— 73 —

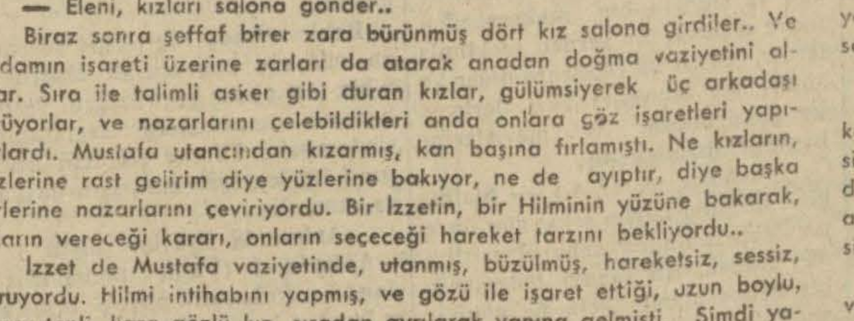

Yazan: ZEKİ MESUT ALSAN

— Eleni, kızları salona gönder..

Biraz sonra şeffaf birer zara bürünmüş dört kız salona girdiler.. Ve madamın işareti üzerine zarları da atarak anadan doğma vaziyetini aldılar. Sıra ile talimli asker gibi duran kızlar, gülümsiyerek üç arkadaşı süzüyorlar, ve nazarlarını çelebildikleri anda onlara göz işaretleri yapıyorlardı. Mustafa utancından kızarmış, kan başına fırlamıştı. Ne kızların, gözlerine rast gelirim diye yüzlerine bakıyor, ne de ayıptır, diye başka yerlerine nazarlarını çeviriyordu. Bir İzzetin, bir Hilminin yüzüne bakarak, onların vereceği kararı, onların seçeceği hareket tarzını bekliyordu..

İzzet de Mustafa vaziyetinde, utanmış, büzülmüş, hareketsiz, sessiz, duruyordu. Hilmi intihabını yapmış, ve gözü ile işaret ettiği, uzun boylu, esmer tenli, kara gözlü kız, sıradan ayrılarak yanına gelmişti. Şimdi yavaş sesle onunla konuşuyor, ve arkadaşlarını unutmuş gibi görünüyordu. Nihayet madam Eliza, daha fazla beklemeğe vaktı olmadığını îma eden sabırsız bir eda ile ötekilerine:

— Haydi çocuklar, seçin bakalım.. Madmazellerin işi var.. diyerek onları harekete getirmek itedi. Bu ihtar üzerine Hilmi de arkadaşlarına yardım etmek lüzumunu hissetti ve Mustafa ile İzzete dönerek:

— Haydi yahu.. Dada ilk ağızda bu kadar ağır, ve müşkülpesent olmayın.. Yoksa aranızda uyuşamadınız mı?. İzzet, sen Lüsi'yi al.. O Fransızca da konuşur.. Galiba anaşı da Parisli imiş.. Beraber Fransızca konuşursunuz, diyerek kıza işaret etti.. Mustafanın karar zamanı gelince seçmek niyetinde olduğu, Lüsi, hemen İzzetin yanına geçti.. Hilminin yaptığı bu emri vâki, Mustafanın tereddüdünü cezalandıran bir hareket oldu..

Ortada iki kız kalmıştı..

— Sen de şunlardan birini al.. Şimdi başka müşteriler gelirse, onları da kaçırırsın, diye Mustafanın kararını tacil etmek istedi..

Mustafa, içinden keşki gelseler de, kurtulsam diyor, ve bu defa iki kız arasında başlayan rekabetin garip tecellileri karşısında daha ziyade sıkılıyordu. Ona öyle geliyordu ki, bu kızları çıplak olarak görmekle, artık mala karşı bir nevi angajaman altına girmiş sayılırdı. Sonra arkadaşlarına karşı oyun bozanlık etmek de onun kibrine dokunuyordu. Bu sebeplerin de tahriki ile son bir hamle yapıp kızlara birer birer baktı.. Ve ikisinden vücutça ve yaşca en küçük olanını seçti. Nazarlarının üzerinde fazla durduğu kız, parmağını göğsüne çevirerek ben miyim demek istedi.. Mustafa evet, mukabilinde başını salladı.. Ve sonuncu kız, salon kapısından merdiven yolunu tutarken seçilmiş olanı da Mustafanın yanına geldi. Artık takdim ve intihap merasimi bitmişti..

Madam Eliza, iyi bir alış veriş yapan dükkân sahibi memnuniyeti ile:

— Cocuklar, odalarınızı göstereyim, diye öne geçti. Üç çift onu takiben ağır ağır merdivenleri çıktılar..

Madam Elizayı yukarıda hizmetçisi Eleni karşıladı. Aralarındaki Rumca muhavereden sonra Eleninin açtığı bir kapıdan Hilmi ile kızı, ikinci açtığı kapıdan İzzet ile Lüsi, üçüncü açtığı kapıdan da Mustafa ile kızı içeri girdiler..

Kapı, Mustafanın üstüne kapanınca, kız da onu arkasından sürgüledi.. Ve salondan yukarı çıkarken tekrar sırtına geçirmiş olduğu zar gibi ince kumaşı bir sandalye üzerine bırakarak, karyola üstüne uzandı.. Ve hareketsiz, sessiz ayakta duran Mustafaya, yapacağı şeyi telkin etmek istiyormuş gibi bütün kadınlığını teşhir etti. Mustafa, bütün varlığını kaplayan, ve hareketlerini şaşırtan heyecanını biraz teskin etmek maksadiyle yatağın kenarına oturup kız ile konuşmağı düşünürken, kız ona huşunetle seslendi:

— Haydı soyunsana... Ne duruyorsun?..

Mustafa yaşca ve vücutca küçük diye seçmiş olduğu bu kızdan böyle kat'i emirler çıkacağını tahmin etmemişti. Hattâ onun bu intihabı, kendisinin kıza karşı daha hâkim vaziyette kalmasını temin etmek içindi. Kendinden kuvvetli, kendinden boylu, kendinden çok yaşlı bir kadının onu ağır basacağını tahmin etmiş ve bundan sakınmıştı. Fakat bu sıska ve sinirli kız da ötekilerinden geri kalmıyordu..

Kızın emrine itaat etti.. Ve onun gösterdiği yere uzandı. Lâf olsun, ve aradaki buz erisin diye, ona adını sordu, kız:

— Despina diye cevap verdi..

Mustafa: Despina... diye kelimeyi tekrar etti. O anda Mustafanın hayalinde Aydındaki Despina, Plâtonun kızkardeşi Despina canlandı. Küçük, güzel, şen Despina.. Mustafa, madam Elizanın Despinasına yaklaşırken gözlerini kapadı.. Ve ilk çıplak kadın vücudünün, kendi vücudüne temasını, kıymetli bir çocuk rüyasının gerçekleşmesi sanarak hayalini işletti.. Fakat bu hayal onun heyecanını son haddine çıkardığı için, Mustafa, kendine hakim olamıyarak bütün kuvvetini, ve iştahını bir anda sarfediverdi.

Aydınlı Despina kaybolmuş, rüya bitmişti.. Mustafa, boşluk içinde yuvarlanan bir adam gibi, istinat noktası bulamıyan son kıvranmalarının da, gözleri kapalı olarak, geçmesini beklerken madam Elizanın Despinası doğruldu.. Ve Mustafaya hayretle bakarak:

— Acemi çocuk, dedi...

XIV

Mustafanın Aydına avdeti üzerinden bir hafta geçmişti..

Sıcak bir temmuz günü, hem postasını almak, hem de tanıdıklarına rastlamak için, istasyona inmişti. İzmir treni karşilandıktan sonra o da, diğerleri gibi, posta kulübesinin önüne geçti.. Ve adının çağırılmasını bekledi..

Memur, önündeki yığından eline geçen mektup, gazete ve mecmuaları, üstlerindeki adları okuyarak bekliyenlerin başı üzerinden dışarıya fırlatıyor, sahipleri de onları kapışıyordu.. Postasını alan çekiliyor, ve zevel vaktinin sıcağından kurtulmak için, serin bir yere varmak maksadiyle hızla uzaklaşıyordu.. Mustafa da ayni şeyi yapmak için sabırsızlıkla sırasını bekliyordu..

— Devam var —

Avam kamarasında Hindistan hakkında müzakereler

Hindistan nazırı "güçlükler henüz sona ermemiştir,, dedi

Londra: 8, (A.A.) — Hindistan ile Birmanyaya aid muhtelif muvak kat hükümleri ihtiva eden kanun projesine dair olarak Avam kama rasında verdiği bir demeçte Hind'is tan nazırı M. Amery, başlıca Mad .denin Hindistanda bugün mevcud siyasi çıkmaz meselesini ortaya koy duğunu söylemiştir. Bu madde hü kümlerinin devamı zarureti yalnız Hindistanın serbestisiyle uzlaşması şekli hakkında kongre partisile Hin distanın diğer kısımları ve İngiliz hükûmeti arasına mevcud esas ihti lâf dikkaten alınmak suretile anla şılabilir.

M. Amery, varılması istenilen he def hakkında değil, yalnız takip e

Hind milliyetperverciliği, yanı Hindistan mukadderatının yabancı kontrolünden azade Hindliler elile idare edildiğini görmek keyfiyeti u mumî bir arzu mevzuudur. Bizler, Büyük Britanyada bu hedefe var mak için Hindistana karşı ve bü tün dünya müvacehesinde esasen resmen teahhüde girmiş bulunuyo ruz. İngiltere hükûmeti namına bu teahhüd bugün tekrar ediyorum.

Kongrenin kararı kabul edildik ten sonra Gandi ile müzakere et mek beyhudedir. Hind hükûmeti nin sürat ve metanetle hareket'e geçmesi, Hindistanı ve herhalde bütün müttefikler davasını belki ve him felâketlerden kurtarmıştır. Ma dilecek usuller hakkında görüş an lamazlığı bulunduğunu belirtmiş ve tekrar etmiştir.

ruz bulunduğumuz güçlükler, he nüz sona ermemiştir.,,

YENİ EVKİFLER

Yeni Delhi: 8, (A.A.) — Bombay polise karşı bir taarruz neticesin de dün gece on kişi tevkif edilmiş tir.

Temyiz mahkemesinin üç içtihat kararı

Ankara, 8 (Vakıt Muhabirinden) — Temyiz mahkemesi tevhidi içtihat umumî heyeti üç karar vermiştir. Birincisi takibi şikâyete bağlı davalarda beraetle netice lendiği takdirde masraf ve harç ların davacı mahiyetindeki müşte kiden alınmasına, ikincisi resmî makamlara verilen istidalarda ya zılı hakareti tazammun eden söz lerin aleniyete ihtilât unsurları hasıl olduğu takdirde suç teşkil edeceğine, üçüncüsü tecil olunan cezayı istilzam eden suçla sonra dan ika edilen suç bir cinsten ol madığı takdirde tekerrürün tatbik edilmiyeceğine dairdir.

Japonlar iki adadan çekildi

Vaşington, 8 (A.A.) — Havadan yapılan keşifler neticesinde Japonla rın Aleut takım adalarında işgal et tikleri Attu ve Agattu'dan çekildik leri anlaşılmıştır. Bunun, Andreanof adalarında Amerikan hava üsleri te sisinden sonra yapılan mütemadi ha va hücumlarının bir neticesi olduğu sanılmaktadır. Şimdi Amerikan ordu ve donanma uçakları hücumlarını ba tı yarım küresinde Japonların elinde kalan son ada olan Kiska adasına çe virmişlerdir. Hava şartları Amerika lıların bombardımanına mâni olabile cek şekilde değişmediği takdirde Ja ponların bu adalardan da çekilmek zorunda kalmaları muhtemeldir.

Bire karşı 41 tayyare!

Bir "uçan kale,, 41 tayyareye karşı koymuş

İngilterede bir mahal, 8 (A.A.) İngilterede bulunan uçankaleler kumandanlığı nezdindeki Associated Press muhabiri, Fransa üze rinde bir uçankale ile kırk bir düş man avcısı arasında vukubulan bir çarpışmayı şöyle anlatmakta dır:

"Fransa üzerine yapılan bir a kın esnasında 41 Fockuvulf av tay yaresi bir uçankaleye taarruz et miştir. Bu tayyarenin iki motörü kullanılmaz bir hale gelmiş, dü meni ile delimiş, muvazene âleti keza üç mermi ile parçalanmış, ida re âletlerinin yarısı harap olmuş, konma destekleri parçalanmış, bir kanadında büyük bir delik açılmış, çatısı 200 mermi ile delinmiştir.

Son zamanlara kadar bu tayya renin mürettebatını siviller teşkil etmekteydi. Avdetinde pilot mua vini teğmen Robert Long Alman ların bu ateş yağmuruna rağmen uçankalenin hâlâ havada tutundu ğunu görerek herhalde pek hiddet lendiklerini söylemiştir. Tayyare nin bombacısı teğmen Stanley A. Komarek ise başka hiçbir tayyare nin bu kadar büyük darbelere ta hammül edemiyeceğini ve üssüne dönemiyeceğini söylemiştir.

VATANDAŞ,

Sen neş'e içinde bayramını kutlarken yurdun bekleyen çocukları da sevindirmek istemez misin?

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

Yiyecek maddeleri üzerine bankalar avans vermiyecekler

Ankara, 8 (Vakıt Muhabirinden) — Ticaret Vekâletinde banka müdürlerinin de bulundukları bir toplantı yapılmıştır. Ticaret Vekili bu toplantıda banka müdürlerinden zahire, sade yağ, zeytin yağ, pirinç ve diğer bazı yiyecek maddeleri üzerine bankalarca avans verilmemesini talep etmiş, müdürler bu talebi derhal kabul edeceklerini bildirmişlerdir. Bankalarca bundan böyle bele diyelerden başka hiç ir kurum veya şahsa zahire ve yiyecek mad deleri üzerine avans verilmiyeceği gibi evvelce açılmış olan avans hesapları da en kısa zamanda tasfiye olunacaktır.

Harp cinayetleri

(Baştarafı 1 nci sayfada)

rudan doğruya alâkalı diğer birleş miş milletlere de bildirilmiştir. Rus, Çin, Hindistan hükûmetleriyle domin yonlar ve muharip Fransa da bunlar arasındadır.

Müttefik hükûmetlerle Fransız millî komitesinin teklifi hararetle tas vip eden cevapları şimdiden Londra ya gelmiş bulunmaktadır.

Bu meselenin Avrupalı müttefikle rimiz için çok büyük bir emniyeti ol duğunu biliyorum. Harpten sonra Av rupada askerî mahkemeler kurulma sı fikri bana çok cazip görünüyor. Çünkü birçok korkunç cinayetlerin süratle cezalandırılması şarttır. Mil letler arası bir yüksek mahkeme teş kili çok zor bir iştir. Çünkü muharip milletlerin sayısı çoktur. Esasen böy le bir mahkeme kurulacak olursa bu na milletler arası mahkeme değil fa kat birleşmiş milletler mahkemesi de mek daha doğru olur.

Hükûmet adına burada yaptığım beyanatla Vaşingtondan da aynı za manda yapılan demeçden anlaşılıyor ki gayemiz düşman tebaasını kütle halinde idam etmek değil, fakat düş man milletlerin umumî nüfusa naza ran küçük bir kütle teşkil eden müc rimleri şahsen cezalandırmaktır. Bun lar bütün insanlık prensip ve duygu larını çiğneyerek on binlerce masum insanı öldürmüşler veya işkenceye tâbi tutmuşlardır.

Maksadımız kütle halinde insan öl dürmek veya bu şekilde bir katliama teşvik değildir. Sadece müthiş cina yetlerin hakikî faillerini tesbit ede rek onları lâyik oldukları cezalara çarptırmak istiyoruz. Tam bir bitaraf lık ve adalet göstermek suretiyledir ki başkalarını başka cinayetler işle mekten menedebiliriz. Tatbik etmek istediğimiz sistem budur.

Lord Simon'un bu beyanatından ön ce cereyan eden müzakere esnasında söz alan M. Mangham, tutakların öl dürülmesi, açık denizde korsanlık ha reketleri ve hırsızlık gibi cürümlerin bunlara kurban giden veya bu hare ketlerde zarar görenleri memleketle ketlerinde muhakeme edilmesi lâzım geldiğini söylemiştir. Senelerce hâkim lik etmiş ve yüksek adlî makamlarda bulunmuş olan M. Mangham'a göre fuhşa sevkedilmek maksadiyle götü rülmüş kadınların bu feci âkıbetinden mesul olan kimseler ise milletler ara sı bir mahkeme tarafından muhake me edilmelidir. "Hitler zalimine ve avenesine yaşamak hakkı vermemeli dir.,,

Almanyanın ültimatomu

(Baştarafı 1 nci sayfada)

"— Ültimatom için bir mühlet tayin edilip edilmediği bilinme mektedir. Fakat Danimarkanın hafta sonundan evvel cevap ver mesi beklenilmektedir. Ültimato mun reddi halinde Almanyanın almak tehdidinde bulunduğu ted birler hakkında bir şey söylenme miştir. Danimarka parlâmento encümeni şimdi ültimatomu tetkik etmektedir.,,

Holandayı tazyik

Stokholm, 8 (A.A.) — "Esen Nasyonal Çaytun,, gazetesinin Lâ heydeki muhabiri gazetesine yaz dığı bir makalede bütün Holanda lıların askere alınması lüzumunu kaydediyor ve şu ihtarda bulunu yor:

"Kurtuluş savaşına kâfi dere cede Hilandalı iştirâk etmiyor. Bu savaşa iştirâk eden Holandalı müf rezeler Holandanın istikbalini ka zanmak için yeter miktarda değil dir. Nasyonal sosyalist hükûmet silâh taşıyabilecek bütün Holan dalıları silâh altına almalıdır.,,

Nirçekte

Londra, 8 (A.A.) — Norveçte Trondhaymda yeniden on beş kişi kurşuna dizilmiştir.

Elektrik cereyanını tahvil etmekte olan büyük Tronahaym fabrikası bal talayıcılar tarafından tahrip edilmiş tir. Bunun neticesinde Assenfiord e lektrik fabrikası muattal kalmış tır. Almanlar, deniz üssünün inşaatını durdurmağa mecbur kalmışlardır. Ev velki akşam 10 Norveçli idam edil miştir. 700 işçi tevkif olunmuştur. Bütün umumî müesseseler akşamın yedisinde kapanmaktadır. Halkın saat 7 den sonra sokağa çıkması yasak edilmiştir. Bir çok kimseler tevkif e dilmişlerdir.

Fransada da gerginlik artmaktadır. Lil şehrinde silâh taşımak suçundan 17 kişi idam edilmiştir.

Belçikada bir suikast

Londra, 8 (A. A.) — Müstakil Belçika ajansının bildirdiğine gö re, Brükselde Almanların işgali altında bulunan Mari Vo sinema sında, Rusya seferine ait bir film gösterildiği sırada bomba patla mış, bir kişi ölmüş ve bir çokları da yaralanmıştır. Seyircilerin hepsi Reksistlerle (Belçika faşist leri) nasyonalist flamanlardan i baret bulunuyordu. Suçluların tevkifini temin edecek malûmatı verenlere bir milyon frank para mükâfatı vaadolunmuştur.

Fransadaki yahudiler

Zürih, 8 (A.A.) — Paristen ge len bir telgrafta, son sekiz gün içinde işgal altındaki Fransada 35 bin yahudi ailesinde çocukla rın annelerinden zorla alındığı bildirilmektedir.

Osloda bir ceza

Londra, 8 (A.A.) — Zürihten Londra gazetelerine gelen bir ha bere göre, 25 eylülde İngiliz uçak larının yaptıkları akın neticesin de husule gelen hasarların mes rafını korumak üzere 100 Norveç li 10 günden daha az bir zaman zarfında 3.500.000 kron tediyesi ne mahkûm olmuşlardır.

Fransızlara ihtar

Londra, 8 (A.A.) — B.B.C. rad yosu dün Fransız milletine bir ih tar yapmış, halkın, Almanlar he sabına çalışan Fabrikalarla demir yollar dışına çıkmasını ve bilhassa batı kıyısından uzaklaşmasını tav siye etmiştir.

* * *

Londra, 8 (A.A.) — Birleşik Amerika devletleri tarafından rad yo ile yapılan ve Fransız halkını Almanlar için çalışan fabrikalar dan uzaklaşmağa davet eden teb liğat çarşamba günü B.B.C. tara fından röle suretile bağlanarak Fransaya yayılmıştır. Amerikanın bu ihtarı Amerika hava kuvvetle rinin Fransa üzerinde gittikçe ço ğalan akınları yüzünden yapılmış tır. Bu haberi ikinci elden yayan B.B.C. Fransız halkının da dikka tini vakitsiz bir ayaklanmanın tehlikesi üzerine çekmiştir. Spiker müttefiklerin iştiraki olmadan ya pılacak vakitsiz bir ayaklanma nın belki kahramanca fakat her halde mantıksızca bir fedakârlık o lacağını ilâve etmiştir.

İsviçre radyosu neşriyatı Almanyadan bozuluyormuş

Stokholm, 8 (A.A.) — İsviçre hükûmeti, İsviçre radyolarının al manca neşriyatının dış postalar tarafından bozulmasını Almanya nezdinde protesto etmiştir.

Bu müdahaleler bilhassa Stalin gratta Almanların uğradığı ağır kayıpların İsviçre radyoları tara fından verilmeye başladığından beri olmaktadır.

Şark cephesinde

(Baştarafı 1 nci sayfada)

Şehrin şimal-batısında kuşatıl mış ve ikiye bölünmüş olan düş man kuvvetleri yokedilmiştir.

Kuvvetli Alman hava teşkilleri i le Romen savaş uçakları ve karşı koyma topları kara orduları muha rebelerine tesirli olarak iştirâk et mişlerdir. Başka savaş uçak teşkil leri aşağı Volga ve Hazer denizi ya kınlarında düşmanın ehemmiyetli muvasala ve iaşe yollarını yeniden geceli gündüzlü bombalamışlardır..

Kalaganın batı çevresinde bir baskın taarruzu yapan Alman kıta ları bir tepedeki Sovyet mevziini e le geçirmişler ve buraya yerleşerek müdafaada bulunmuşlardır. Mevzii hareketlerde düşmanın bir çok sa vaş tesislerini tahrip ettik.

Ladoğa gölünün cenubunda, düş manın ormanlar içindeki kuvvetle ri mevzilerinden çıkarılıp atılmış ve elde edilen yeni mevzilere kar şı düşmanın karşı taarruzları akim kalmıştır.

Düşmanın Neva nehrini geçmek teşebbüsleri topçu ateşimizle akim bıraktırılmıştır. Bu arada şimal cep hesindeki kesimde Sovyet demir yollarının ehemmiyetli kısımlarına hava taarruzları hedeflere atılan bombalarla tesirli olarak devam et miştir.

Kandalaska koyunun batısında ve Japonya cephesinde düşmanın müteaddit kuvvetli dayanak nokta ları göğüs göğüse yapılan savaşlar dan sonra zaptetilmiştir.

RİJEV

Moskova, 8 (A.A.) — Almanlar hemen hemen Volgaya ulaşmış bir vaziyete geldikten sonra tek rar Stalingrada püskürtülmüşler dir. Stalingradın batı şimalindeki Sovyet kıtaları, düşman müdafaa hatlarını sistemli surette ve inat la kırmaktadırlar.

Moskova radyosu, Sovyet kıta larının Voronej bölgesinde mes kûn bir mahalle girdiklerini söy lüyor. Bir mahalde yapılan 4 gün lük bir muharebeden sonra Sov yetler Voronejin şimalinde de iler lemişlerdir. Uzun ve şiddetli bir savaştan sonra Sovyetler Mosdok bölgesinde meskûn bir mahalden geri çekilmişlerdir. Bu cephenin diğer kesimlerinde Sovyetler bazı ilerlemeler kaydetmişler ve mevzi lerini kuvvetle düzeltmişlerdir.

Stalingradın bir işçi varoşuna karşı yapılan 10 Alman taarruzu püskürtülmüştür. Ruslar, karşı ta arruza geçmişler ve bin Almanı öldürmüşlerdir.

Moskova, 8 (A.A.) — Almanla rın harbe yeni tümenler sokmak suretiyle yaptıkları yeni şiddetli muharebe neticesinde Rijevin a levler içinde kaldığı haber veril yor.

STALİNGRADDA VAZİYE

Moskova: 78, (A.A.) — Stalin gradda Almanlar Volgaya hemen he men eriştikten sonra tekrar geri a tılmışlardır.

Stalingradın şimal batısında Sov yet kıtaları düşman müdafaalarını şiddetli muharebelerle kırmaya de vam ediyorlar.

Sovyet kıtaları Voronej çevresin de meskûn bir yere girmişlerdir. Voronein şimalinde de Sovyetler dört gün süren bir muharebeden sonra ilerlemişlerdir.

Mozdok çevresinde Sovyetler u zun ve şiddetli bir muharebeden sonra meskûn bir yerden çekilmiş lerdir. Fakat bu cephenin diğer ke simlerinde Sovyetler bazı ilerleme ler kaydetmişler ve mevzilerini kuvvetlendirmişlerdir.

Stokholm: 8, (A.A.) — Stalin grad durumu bugün sekiz gün önce umulabileceğinden daha elverişli dir. Almanların sanayi bölgesinde bir netice almak için üç gündür yaptıkları gayret akim kalmıştır. imoçenkonun şehir şimalinde ve ce nubundaki taarruzları hakkında he nüz tafsilât mevcut olmamakla bera ber, gelen haberler Ruslar için çok iyimser verici mahiyette telâkki e dilebilir.

* * *

Moskova: 8, (A.A.) — Reuter a jansının hususî muhabiri bildiriyor

Sovyet kıtaları Stalingradın a mele mahallesindeki mevzilerini dü zeltmeğe devam etmektedirler. ve son 36 saat zarfında burada bazı sokakları tekrar ele geçirmişlerdir. Makineli tüfenklerle silâhlı Alman tank ekipleri mevzilerine ümidsizce tutunmakta iseler de Sovyetlerin yaptıkları şiddetli hücumlar bunla rı bir miktar toprak terkemek zo runda bırakmışır.

Geceleyin yapılan baskında Al manlar nehrin hemen hemen kıyı sına kadar gelmişler, birkaç sokağı işgal eden iki Sovyet birliği ara sında bir çıkıntı teşkil etmişlerdir. Kızılordu askerlerinden iki gurup, düşmanın sağ cenahını ve gerisini çevirmeğe muvaffak olmuş, yakın dan yapılan siddetli bir savaştan sonra muharebe meydanı düşman cesetlerile dolmuştur. İşçi mahalle sinde külliyetli Alman tank ve pi yade kuvvetlerile yapılan on taar ruz püskürtülmüştür. Ruslar, bir karşı taarruzda1000 Alman öldürül müşlerdir. Bu bölgede son üç gün zarfında yapılan muharebelerde Al manlar ancak birkaç metro toprak kazanmışlardır.

Ayda 8600 tayyare

Müttefiklerin tayyare imâlâtı bu mikdarı bulmuş

Londra, 8 (A.A.) — Star gazete sinin havacılık münekkidi Richard Haestierin yaptığı bir hesaba göre müttefikler şimdi ayda 8600 ve mihver devletleri 4300 tayyare imal etmektedirler. Haestier bu bu he sabını Halifaks ve Birleşik Ameri ka tayyare inşaat ikinci müdürü Merrill Meigs tarafından son za manlarda yapılmış olan beyanata istinad ettirmektedir.

Hayat pahalılığı ve ihtikâr hakkında

(Baştarafı 1 nci sayfada)

yı ekarte eder. Peşin para ile alıcı olan bu müessese ile hususi müfet tişler rekabet edemez. Devlet bu tarzda hareket ederse hiç olmaz sa 30 - 40 milyon lirayı, mutavas sıtlara vermekten kurtulur. Hükû met, tahminen, 100 - 150 milyon li ralık mübayaa yapıyorsa bunun lâ akal 30 milyonu müteahhidin kârı dır. Dediğim gibi devlet mübayaatı, vergi suretile yapılırsa bu para ta sarruf edilir ve netice olarak müs tehlik piyasada müvazene hasıl o lur. Çünkü, en büyük alıcı piyasa dan kalkar. Bu usul vaktile tecrübe edilmişti.

— Lâkin, yeni mahsul idrâk e dildi galiba.

— Zarar yok, prensip itibarile gelecek seneye hazırlık yapmış olu ruz. Harbin ne zaman biteceğini bi liyor muyuz?

Birde belli başlı iş piyasasında âzimli eller maalesef çoktur. Kafa sı işleyen, zekâsı olan, kudretli in sanlarımız, devlet kadrosuna yapış mıştır. Serbest iş hayatı, Türk arıyor ve bekliyor.

İcap ederse serbest iş hayatı için mecburî hizmet koyalım, millî elle ri yetiştirelim, Gençlerimiz, fabri kasyon, ticaret hayatını öğrensin va tan, gençlerimizden, serbest iş ha yatında da, ticaret hayatında da hizmet bekliyor,. İhtikâr, biraz da böyle önlenecektir.

— Serbest piyasaya taraftar mı sınız?

— Değilim, dünkü gibi tahdida tın da taraftarı değilim. Ne onun, ne bunun ikisinin de ortasını, mem leketimizin bünyesine uygun vasa tı bulmak lâzım.

— Bugünkü pahalılık içinde en sinirlendiğiniz şey nedir ?

— Hep. Yukarıdan aşağıya . En canlı misâl zeytinyağı.

Pirinç 125 kuruşa

(Baştarafı 1 nci sayfada)

fazlaya satmıyacaklarını temin etmişlerdir.

Diğer taraftan memurlar koo peratifi kilosu 110 kuruştan 15 ton pirinç temin etmiştir. Bunla rı pirinç tüccarı ve çeltik fabri kası sahibi Ahmet Çanakçıgil ve recekir.

Kooperatif bu on beş ton pirin ci kooperatife hissedar memurlara dağıtacaktır. Tevziatın Bayramdan evvel yapılması kuvvetle muhte meldir.

Bekir adında bir pirinç tüccarı da vilâyete başvurarak Mısırdan 8 bin ton pirinç getireceğini ve bu hususta hazırlıklara başladığını söylemiştir. Tüccar pirincin kilo sunu 100 kuruşa satacağını da ilâ ve etmiştir.

Ankarada fiyatlar düştü

Ankara, 8 (Vakıt muhabirinden) — Ankarada pirinç fiyatla rı bundan bir kaç gün evveline ka dar 140 kuruştu. Ankara valiliği son aldığı bir kararla, Ankara böl gesinin hükûmete vermekle mü kellef bulunduğu pirinç miktarı henüz teslim edilmemiş olduğu i çin vilâyet hudutları haricine pi rinç sevki yasak edilmiştir.

Bu karar üzerine pirinç fiyat larında derhal bir alçalış görül müştür. Pirinç bugün 115 kuruş tan satılmıştır. Ankaradaki pirinç stoklarının harice gönderilmemesi üzerine fiyatların daha çok ine ceği alâkadarlar tarafından söy lenmektedir.

Diğer taraftan hükûmete bor cunu ödememiş olan diğer mınta kalarda da buna mümasil karar lar verileceği söylenmektedir.

Ankara at yarış...

Ankara Sonbahar at ya... üçüncü hafta koşuları ... pazar yapılacaktır. Bu haft... lara kaydedilen hayvanlar ...

BİRİNCİ KOŞU (Satış ...

1 — Vido, 58,5 2 — Ren. ...

İKİNCİ KOŞU:

Sene zarfında dört yüz li... la ikramiye kazanmamış ol... atlarına mahsus, mesafesi: ... re.

1 — Dandi, 58, 2 — Sifkap... Konce, 50,5 4 — Heybeli, ... laciro 47. 6 — Rest 45,5

ÜÇÜNCÜ KOŞU

Üç yaşında Arap taylar... satış koşusu. Mesafesi: 1200 ...

1 — Bahadır, 56 kilo, 2 — ...

DÖRDÜNCÜ KOŞU:

Dört ve daha yukarı yaşt... kan Arap at ve kısrakla... mesafesi 2600 metre.

1 — Bozkurt, 64 kilo, 2 — ... 64 kilo, Tuna, 62 kilo, 4 — ... 60, kilo, 5 — Çöl, 58 kilo, 6 — ... kilo, 7 — Yılmaz 58 kilo, 8 ... 56,5 kilo.

BEŞİNCİ KOŞU: (Handikap...

Üç ve daha yukarı yaş... İngiliz at ve kısraklara mah... safesi: 2200 metre.

1 — Gongadin, 64 kilo, 2 ... 60 kilo, 3 — Komisarj 58 ... Sifkap, 56 kilo, 5 — Karı... lo, 6 — Heybeli 51 kilo.

Çifte bahis: 2,4 üncü koşu... rindedir.

Diyep'e İngiliz esi...

(Baştarafı 1 nci s...

Londra, 8 (A.A) — İngiliz ... meti adına aşağıdaki demeç ... miştir:

İngiliz hükûmeti, seferde ... harp esirlerinin ellerini ... her hangi bir emri tasvip ... demecini tekrar eden Alman ... tinin, elinde bulunan İngiliz ... sirlerine karşı misilleme tat... mesi, enevre mukavelenamesi... ci maddesi ile sarih surette ... muştur. Bununla beraber Alm... kûmeti niyetlerinde ısrar ed... giliz hükûmeti, kendi harp ... himaye için elinde bulunan ... yıda düşman erlerine karşı ... tedbirler tatbik etmek zorun... caktır.

Alman iddiası yalan ...

Londra, 8 (A.A) — Evening ... dart gazetesi diyor ki:

Alman harp esirlerinin ba... hakkındaki iddiaya karşı İng... biye nazırlığının neşrettiği t... sonra bu tekzibi teyid etme... Alman menfaatlerini koruyan ... olmak itibariyle İsviçrenin ... mümessilleri bu esirlerle gör... davet olunmuştur.

Londradaki İsvicre mah... hususta bir diyecekleri ol... söylemişlerdir.

İlân

Kartal Maltepesinin büyü... mevkiinde tarafları posta y... yalıya inen yol ve bostan ... bostanı ile mahdut 6 dönüm ... ağustos 296. T. ve yoklama ... sıra No: sile Tahir oğlu Has... na kayıtlı iken 20 mart 327 t... de vefatile kendinden evvel ... eden kardeşi Tahir oğlu E... oğlu Şerif Alinin 10.9.936 tar... ölerek verasatı karısı Münire ... lâtları Sabri, İsmail, Nezi... Melihaya münhasırla bulund... bedel intikal satış talebinde ... duklarından tarihi atikle ta... edildiği nazara alınarak 1513 ... kanun şumulüne girerek ye... olması itibarile mahallen ... ve tetkikat icra edildiğinde ... rimenkul üzerinde hükmi ve ... kiki eşhası alâkalandıran bir ... olduğu takdirde tarihi ilândan ... baren 15 gün zerfında kartal ... sicil muhafızlığına veya 15 inci ... nü mahalline gidecek memura ... racaatlarıil ân olunur. (4133...)

Fatih Sulh 2 nci Hukuk Hâ... ğinden: 942/...

Tebliğ edilecek kimse: Aks... da Çıngıraklı bostan sokak 43 ... da Hasan Gökçek.

Radyo sahibi olmanız hase... Radyo ücreti olan 12 lirayı ... diğinizden Posta İdaresinin ... nize faiz masarifi muhakeme ... reti vekâletle birlikte müddea... hükmen tahsili hakkında açı... lacak dâvasının duruşması ... 5. 10. 942 tarihinde ilânen da... tebliğ edildiği halde muhak... hazır bulunmadığınızdan gıya... rarının ilânen tebliğine ve du... manın da 19. 10. 942 tarihinde ... at 10 da icrasına karar verilm... duğundan yevmü mezkûrde Fa... 2 inci Sulh Hukuk mahkemesi... bizzat veya bir vekil gönder... ğiniz takdirde gıyabınızda hü... verileceği işbu gıyap kararı... tebliğ makamına kaim olmak ... bemucibi karar ilân olunur.

HİKÂYE

O onun kâtibesi idi

Amerikan aşk hikâyesi

Çeviren: *Cevad Tevfik Enson*

Gene telefon acı acı çalındı.

Dana, masasına oturmuş, patronun höparlörde verdiği tâlimatı not etmeğe çalışıyordu.

Kâtibe, telefon ahizesine elini uzattı, ve kulağına götürdü:

— Allo!.. Mister Terry'nin yazıhanesi, buyurunuz.. Çok müteessirim.. Patron meşgul.. Toplantı var. Evet, aradığınızı kendisine söylerim Mis Fulton.

Dana, telefonu kapatır kapatmaz, Terry gözüktü:

— Kapatmayınız.. Kapatmayınız.. diye mırıldandı.

Dana, munis bir sesle cevap verdi:

— Cidden müteessirim. Fakat söylememişmiydiniz?.. Kim telefon ederse etsin burada yoğum..

— Evet, haklısınız.. Fakat Laurie Fulton müstesnadır....

Güzel kâtibenin kalbi şiddetle çarpıyordu. Yavaşçacık kendisini sandalyesine bırakarak düşünmeğe başladı.

Laurie, Hollivodun bu kızıl saçlı kadını, Terry için pek tehlikeli olmağa başlamıştı.

Patron, odada dolaşıyordu. Birdenbire kâtibesinin masası önünde durakladı. Onun düşünceli vaziyetini gözden geçirerek sordu:

— Söyle bana ne düşünüyorsun.?.

Nevyork yazın fazla gürültülüdür. Dana, sabahtan beri bu gürültü ile adetâ sersem olmuştu. Halbuki, bulunduğu yer büyük bir binanın yirminci katıydı.

Dana cevap verdi:

— Nemi düşünüyorum?.. Gayet basit. Ne zaman mühim bir ilânat işile uğraşacak olsanız muhakkak Lorry telefon eder. Düşünün bir kere.. *Başaracağımız iş ne kadar mühim.. Brodvey'de şimdiye kadar misli görülmemiş bir elektrik reklâmı yapacağız.....*

—Dana • Siz dünyanın en iyi kâtibesisiniz.. Ve eğer bir adamı sevecek olursanız. Onu günde, beş altı defa telefon ederek rahatsız edeceğinize eminim. Fakat Lorry müstesnadır. Dedim ya..

Dana ne söyleyeceğini unutarak:

— Evet, diye cevap verdi. Laurie müstesnadır. Çünkü Hollivudlu artisttir. Düşünün bir kere.. Acentayı kurduğumuz zaman bende size Mis Dana olmuyordum.

Terry, düşünmeğe başlamıştı:

— Ne müşkil günler geçirmiştiler. Bazı geceler yemek için bile paraları olmazdı. Sonra çok para kazandıkları zamanlar da oldu. O zaman beraberce lüks gece kulübüne devam etmiş, taksilerde çılgıncasına öpüşmüşlerdi. O zamanlar daha genç ve hayatından daha memnun olduğunu hatırladı.

Terry, konuştu:

— Şimdi artık büyük bir acenta olduk, yüz memurumuz var. Sen gene benim arkadaşımsın. Arada sırada darıldığımız olur, fakat gene seni severim.

Dana, sükût etti. Öteki kadından bahsetmek istemiyordu. Yalnız bir aralık konuşmak ihtiyacını hissetti:

— Düşün, Terry; dedi. Elektrikle reklâm yapmağı karar altına aldığın zaman, her akşam seninle en lüks kabarelerde içki ortaklığı yapan zengin arkadaşların seni aldattılar. Nihayet az para ile çok çalıştık ve muvaffak olduk. O tehdid mektuplarına ne kadar üzüldüğümü herhalde hatırlarsın.

Adam, oturan kâtibesinin sırtını kucakladı. Ve iki zaif kollarının günden güne daha fazla inceldiğini hissetti.

— Dan, merak etme.. O mektuplar tehdit mektupları değildi. Rakiplerimiz tarafından yazılmış ehemmiyetsiz şeylerdi. Fakat yarın onların hesapları da görülmüş olacak. Yarın Brudvayde elektrik reklâmımız rengârenk ziyalarını saçınca iki kapı ötedeki Judson ilân acentası bakalım ne yapacak?..

— İyi ama.. Ben gene o mektuplardan çok korkuyorum.

— Korkma şekerim. Artık Terry büyüdü. Kendisini müdafaa edebilir.

Ve Terry zaten daima büyüktür. Ve herşeyin ucuzuyla pahalısını eder.

Dana, çalışmağa başladı. İlk olarak, Laurie'nin bilezikli saati için ödenen çek elin egeçti. Bilezinin üzerine pırlânta ile Laurie'n'n ismi yazıldığı için saat oldukça pahalıya mal olmuştu.

Tam buesnada gene telefon çalındı. Terry ahizeyi kaptı. Gene Laurieydi. Dana asabiyetini gizlemek içi'n bitişik odaya geçmeği tercih etti.. Çünkü, odada yalnız kalsaydı.. İster istemez muhavereyi dinlemek mecburiyetinde kalacaktı.

Birdenbire patron içeriye girdi:

— Bu akşam mı?.. Lorinin bagideceğiz. Bir fikrimvar: Seni de beraber götüreceğim.

Dana mütehayyir bir vaziyette sordu:

— Benide mi.?.. Raurie'nin haberi var mı.?.

— Bunu sadece ben düşündüm. Belki Loriyi beğenmiyorsun. Onun iyi bir mahlûk olduğunu isbat etmek için seni götüreceğim.

— Terry, olmaz; gidemem. Beni kıskanır.

— Pekâlâ gidersin. Haydi şapkanı gey,tüvaletini yap, yola çıkalım.

Yola çıktılar.

Evvelâ taksiye atlayarak Brodvey'e gittiler.' Ve elektrik tesisatını gözden geçirdiler. Henüz iş bittiği için elektrik'ler yanmıyordu.

Dana, israr etti :

— Haydi yukarı çıkıp yapılan işi görelim. Dinamolara tesisata çok merak ediyorum.

Terry saatına bakarak cevap verdi:

— Geç kalacağız diye korkuyorum. Sonra gece bekcisi Joke'i heyecanlandırmak istemiyorum. Emniyetsizlik hasıl olur.

— Terry.. Sen ne iyi kalpli adamsın. Cidden sevilmeğe lâyiksın.

Gidecekleri lokanta 50 nci sokaktaydı. Henüz Lori gelmemişti.

Biraz geç gelerek kendisine kiymet verdirmek istiyordu..

Nitekim biraz sonra çıkageldi.. Masaların arasından ilerliyerek iki elle acenta sahibine sarıldı. Böylece maksadı, Oliveranın üzerindeki pırlântalı saati göstermekti.

— Sevgilim geç kaldığımdan dolayı çok müteessirim. Birdenbire gözleri kâtibenin gözlerine ilişti. Evvelce tanışmışlardı. Fakat bugünkü vaziyet bambaşkaydı: İş yerinde değildiler.

Lori; tebessüm ederek:

— Zannedersem bu senin küçük daktilon olacak, dedi.

Terry gülmeğe çalışarak:

— Hayır, dedi. O, benim yüzde yüz kâtibemdir.

Lori, Dananın elini samimi bir şekilde sıkarak oturdu.

Terry garsona hafif bir sesle emretti:

— Kokteyl!..

Kokteylden sonra Lori pek çok konuşmağa başladı:

— Sevgilim bu gece sabaha kadar dansetmek istiyorum.

Terry mütemadiyen kadının ellerine bakıyorlu. Lori derhal atılarak:

— Ah sevgilim! diye haykırdı.. Saatten ismimin üç harfi düşmüş. Nered edüşürdüğümü de bilmiyorum.

(Devamıyarın)

Bulmaca

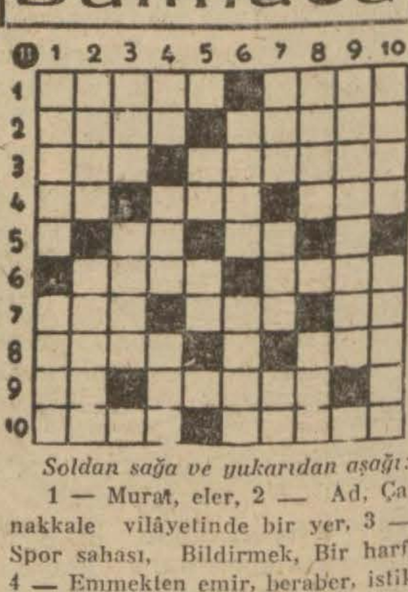

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Murat, eler, 2 — Ad, Çanakkale vilâyetinde bir yer. 3 — Spor sahası, Bildirmek, Bir harf, 4 — Emmekten emir, beraber, istikbal, 5 — Bir harf, memleket, bir hayvan, küçük orman, 7 — Eziyet bir sayı, kurum, 8 — Para, şu değil bu değil, İcra etmek, yapmak, 9 — Genişlik, izah, bir harf. 10 — Bir hayvan, bayğınlık,

Dünkü bulmacamızın halli:

1 — Kibrit, Süt, 2 — İri, Sadi, E. 3 — Bip, ibik, R. 4 — R, makine, 5 — Tabanca, ve, 7 — Dik, azizim, 8 — Sikir, iliki,, 9 Nevmit, 10 Tere. E. K. O

Gayri menkul satış ilânı

İstanbul Dördüncü İcra Memurluğundan:

941/3612

Bir borçtan dolayı mahcuz olup satılmasına karar verilen Beyoğlunda Şahkulu mahallesinde Kumbaracı sokağında eski 55 yeni 77 kapı No. lu kâgir hanenin tamamı açık arttırmaya çıkarılmıştır.

Hududu:

Şarkan yol, şimalen yol, 25, garben 25. cenuben 32—37 ile mahduddur.

Evsafı:

Kâgir hane olup binanın beden duvarları kâgir dahili aksamı ahşaptır. Elektrik, terkos tesisatı vardır.

Bodrum kat:

Sokak kapısında çift kanat demir kapı 4 basamakla çıkılır kapıdan ve çini mermer döşeli antreye girilir, antreden 4 basamakla çıkılan bir sofa üzerinde karşılıklı iki oda sofada sabit kiler vardır. Burası ayda 9 lira getirmektedir.

Birinci kat:

Demir kapıdan ahşap merdivenle çıkılan yine bir sofa üzerinde karşılıklı iki oda sofada mermer musluk taşı ve alaturka mozayık taşlı bir helâ vardır. Bu daire ayda 12 lira kira getirmektedir.

İkinci kat:

Bir sofa üzerinde karşılıklı iki oda birinin tavanı potrel vardır, mermer taşlı alaturka bir helâ vardır. Bu daire de ayda 12 lira kira getirmektedir.

Çatı katı

Bir sofa üzerinde biri merdiven başında [illegible] bir dolap zemini çimento mermer musluk taşlı mutbak ahşap bölmeli küçük bir oda kömürlük olup sofanın üstü Marsilya kiremidiyle örtülüdür.

Umumi evsafı:

Binanın bazı tavanları yağlı boya kısmen [illegible] cephede birinci kattan itibaren ortada sahrınç vardır. Zemin kat pencereleri, demir parmaklıklıdır, ve muhtacı tamirdir.

Takdir olunan kıymet:

Mesahası 57 metre 75 santim murabbaıdır, hali hazır [illegible] ve satım rayicine göre tamamına ehlivukuf tarafından (3840) lira kıymet takdir olunmuştur.

1 — İşbu gayri menkulün arttırma şartnamesi 15.10.942 tarihinden itibaren 942/3612 numara ile İstanbul Dördüncü icra dairesinin muayyen numarasında herkesin görebilmesi için açıktır. İlânda yazılı olanlardan fazla malûmat almak istiyenler, işbu şartnameye ve 42/3612 dosya No. siyle memuriyetimize müracaat etmelidir.

2 — Arttırmaya iştirak için yukarıda yazılı kıymetin yüzde yedi buçuğu nisbetinde pey veya millî bir bankanın teminat mektubu tevdi edilecektir. (Madde 124)

3 — İpotek sahibi alacaklılarla diğer alâkadarların ve irtifak hakkı sahiplerinin gayri menkul üzerindeki haklarını hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını işbu ilân tarihinden itibaren on beş gün içinde evrakı müsbitelerile birlikte memuriyetimize bildirmeleri icap eder. Aksi halde hakları tapu sicilli ile sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar.

4 — Gösterilen günde arttırmaya iştirak edenler arttırma şartnamesini okumuş ve lüzumlu malûmatı almış ve bunları tamamen kabul etmiş ad ve itibar olunurlar.

5 — Gayrimenkul 2.11.942 tarihine müsadif pazartesi günü saat 14 den 16 ya kadar İstanbul Dördüncü İcra memurluğunda üç defa bağırıldıktan sonra en çok arttırana ihale edilir. Ancak arttırma bedeli muhammen kıymetin yüzde yetmiş beşini bulmaz veya satış istiyenin alacağına rüçhanı olan diğer alacaklılar bulunup da bedeli bunların bu gayri menkul ile temin edilmiş alacaklarının mecmuundan fazlaya çıkmazsa en çok arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere arttırma 10 gün daha temdit edilerek 12.11.942 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 den 16 ya kadar İstanbul Dördüncü İcra memurluğu odasında arttırma bedeli satış istiyenin alacağına rüçhanı olan diğer alâkalıların bu gayri menkul ile temin edilmiş alacakları mecmuundan fazaya çıkmak ve muhammen kıymetinin yüzde yetmiş beşini bulmak şartile en çok arttırana ihale edilir. Böyle bir bedel elde edilmezse ihale yapılmaz ve satış 2280 numaralı kanuna tevfikan geri bırakılır..

6 — Gayri menkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı fesholunarak kendisinden evvel en yüksek teklifte bulunan kimse arzetmiş olduğu bedelle almağa razı olursa ona, razı olmaz veya bulunmazsa hemen yedi gün müddetle arttırmaya çıkarılıp en çok arttırana ihale edilir. İki ihale arasındaki fark ve geçen günler için yüzde beşten hesap olunacak faiz ve diğer zararlar ayrıca hükme hacet kalmaksızın memuriyetimizce alıcıdan tahsil olunur. (Madde 133)

7 — Alıcı arttırma bedeli haricinde olarak yalnız tapu ferağ harcını, yirmi senelik vakıf taviz bedelini ve ihale karar pullarını vermeğe mecburdur.

Müterakim vergiler, tenvirat ve tanzifat ve tellâliye resminden mütevellit belediye rüsumu ve müterakim vakıf icaresi alıcıya ait olmayıp arttırma bedelinden tenzil olunur. İşbu gayri menkul yukarıda gösterilen tarihde İstanbul Dördüncü icra memurluğu odasında işbu ilân ve gösterilen arttırma şartnamesi dairesinde satılacağı ilân olunur. (41341)

İnhisarlar İstanbul Başmüdürlüğünden:

7.10.942 günü sabahından itibaren perakende kavrulmuş öğüdülmüş kahvenin kilosu 630 ve çekirdek çiy kahvenin kilosu 500 ve çayın kilosu da 1300 kuruş olduğu sayın halka ilân olunur. (465)

İstanbul 1942

Türkiyenin nazik vaziyeti

— 3 —

ihsan ettiğini unutmamakla ve Montrö muahedenamesi hakkında cereyan eden münakaşalar esnasında Sovyetlerin şüpheli tavur ve hareketlerini ve Çanakkalede bir Sovyet garnizonunun yerleşmesi hakkındaki Moskovanın yaptığı bazı teklifleri hatırlamaktadırlar. Führerin Molotofa atfen ve onun Boğazlar hakkındaki hedeflerini ihtiva eden beyanatını bir köşeye kayıt ve Şarkî Avrupada Rusyanın nüfusunu derpiş eden Sir Stafford Grips le Timesin muhtelif makalelerini ve ayni zamanda Amerika Bahriyesi eski Erkâni Harbiye reisi Amiral Stirleyin İngiltereye Karadenizden geçit vermesi hakkında Türkiyeye emir verilmesi lâzım geldiğine dair iddiasını ehemmiyetle kaydetmişlerdir.

Türkler tam manasile bir Boğazlar meselesinin mevcud olmadığını ileri sürmektedirler.

Ankara, Çanakkale ve Boğazların dünya grafiğinin başlıca geçitlerini teşkil ettiğini, fakat beş asır danberi Türk malı ve Montrö mukavelenamesi esnasında da tebarüz ettiği veçhile herkesin menfaati icabı , Türk kalması lâzım geldiğini iddia etmektedir. Ankara siyaset adamlarından biri boğazlara Alman veya İtalyanlar hâkim olacak olsaydı, durumun İngiliz ve Ruslar için vahim olacağını ve Çanakkale ye İngiliz veya Ruslar sahip oldukları takdirde ayni vehametin Alman ve İtalyanlar için de varid olduğunu bana söyledi. Bahusus Boğazlara hâkim olmak için bir hinterlanda lüzum vardır. Hülâsa Boğazlar üzerinde Sovyet bayrağının dalgalanması Avrupanın bütün Cenubî Şarkisinde Avrupa nizamı meselesini meydana çıkaracaktır. Siyaset noktainazarından Boğazlar Balkanlarla merkezî Avrupanın anahtarıdır.

Muhatıplarımdan bir diğeri bugünkü boğazlar statüsünün her iki muhasım taraf için de aynı derecede müşkülâtı ihtiva ettiği keyfiyeti üzerine dikkati nazarımı çekmişdir. Bir traftan mihver, Karadenizin şark sahilleri boyunca Sovyet harekâtının inkişafına mani olmak için boğazlar ve Çanakkaleden istifade etmek imkânına malik olmadığı gibi diğer taraftan da büyük Britanya'nın müttefiki olan Sovyet Rusya ayni yol vasıtasile yardım etmesine ibkân yoktur. Fakat muhasım gruplardan hiç biri bugüne kadar Türkiye'nin müsaadesini almadan boğazlardan zorla geçmeğe teşebbüs etmemişlerdir. Bunun sebebi nedir? Bu suala boğazalrın ehemmiyetini kaybettiği, böyle olmasa dahi onlardan eskisi gibi istifade etmenin mümkün cevabı verilmiştir.

TÜRK BİTARAFLIĞI

Evvelemirde simendiferlerin inkişafı, siyasî diplomat ve muharrirlerin eskiden itiraz ettikleri bütün malûmları değiştirmiştir.. Demir yolları sanayisinde mihver kuvvetleri yalnız Karardenizin Köstence Varna, Burgaz, gibi garbî limanlarından değil aynı zamanda Senânik den başlamak üzere bütün Yunan limanlarından da istifade etmektedirler. Bu süratle Alman kuvvetleri Eğe denizi adalarına el koymak ve Giridi zabetemek için boğazlardan geçmek ihtiyacını hissetmemişlerdir. İkinci olarak havacılığın yeni bir unsur getirdiği söylenebilir. Bu beşinci silâhla mesafeler daha azalmış ve müdafaa üsûlleri bile değişmişdir. Semada hava kuvvetlerine karşı hiç bir mania teşkil edilemekmekte ve tayyare büyük bir ölçüde sahil bataryalarına hâkim olmaktadır. Daha şimdiden Alman hava kuvvetlerinin İmroz ve Limni'de bulunuşları Almanyaya Türk bitarafliğına zor lamadan filiyet sahasında Çanakkale medhalini kontrol etmek imkânını vermektedir. Eğe denizinde hava faikiyetine malik olmadıkları için dirki İngilizler boğazlardan istifadeyi düşünemezler. Üçüncü olarak deniz altıları kara sularından hariç kalsalar bile Akdenizle Krardeniz arasındaki seferlere adamakıllıengel olabilirler. Diğer tabirile Çanakkale ve boğaziçi arasındaki nakliyat eskisine nisbetle daha kolaylıkla inkitaa uğrayabilir. Boğazlar mes'elesi iyiden iyiye veçhesini değiştirmiştir. Bundan varılacak netice şudur.: Elde mevcut bu malûmata göre her hangi bir devletin boğazlara el koması, na müsaade etmiyerek onları Türk hakimiyetine terkeden Montrö mukavelenamesi hükûmleri meri kalmaya layıkdır.. Türkiye hükûmeti vazifesini dürüst lâyıkıyle görmediği için hiç bir suretle muaheze edilemez. O herkese karşı dürüst hareket etmiştir. Halbuki boğazlara hâkim olan büyük bir devletonlar.

(Devamı var)

Not: *Geçen asırda boğazlar rejimi çok değişiklikler geçirmiştir.. Çanakkale ve Boğazlar 1841 e kadar Osmanlı hâkimiyeti sonra da Sultanlara verilen bazı haklarla beraber Avrupanın nezareti altında idi. Umumi harbi müteakip Sevr muahedenamesi beynelmilel bir heyetin kontrolü altında serbestçe geçit hakkına müsaade etmişti. Kemalist inkilâbının muzafferiyetinden sonra Lozan muahedenamesi Boğazları gayri askerî bir hale getirmiş, Montrö mukavelenamesi ise gerek bu hakkı gerekse beynelmilel Boğazlar komisyonunu lâğvetmiştir. Ayni zamanda Türkiyenin hâkimiyeti tanınmıştır. Türkiye muhasım devletler meyanına dahil olduğu takdirde istediği gibi hareket etmekte serbesttir. Aksi takdirde Boğazlar muhasımlara kapalı bir mıntaka haline girmektedir.)*

Caferin babası Yahya, Me'munun yaverliğin. Elfadlı intihab etmişti.

Ateşperest olduğu söylenen Elfadıl, Farslılara yardımı dokanmak için kendisine çok hürmet eden ve her fırsatta takdirden geri kalmayan Me'munun irşadiyle müslümanlığı kabul etmişti.

Harunurreşid, o sene sefere çıkıp Me'munu Bağdadda bıraktığını gören Elfadıl; hükümdarın yolda ölmesinden, ve böylelikle mesaisi boşa çıkacağından korktu. Me'munun yanına giderek:

— Efendimiz! dedi, babanızın yolda ne olacağını bilmiyorsunuz. Siz ise Horasanda valisiniz, Emin de Bağdadda sizin âmiriniz olarak kalacak, Yarın eline hükümdarlığı alırsa, ilk yapacağı iş sizi azletmektir. Malûmu âliniz o. Zübeydenin oğludur ve dayıları beni Haşimdir. Bütün servet, nüfuz onların elindedir. Derhal hükûmdar efendimize gidiniz sizi de beraberinde götürsün.

Me'mun; bu sözleri haklı bularak doğru babasının yanına gitti. Kendisiyle beraber sefere çıkacağını söyledi.

Harunurreşid, her ne kadar evvelâ buna itiraz ettiyse de sonradan muvafakat etti. Me'munu ve maiyeti olan Elfadıl ile kardeşi Elhasan'ı beraberinde götürdü.

Me'mun, yola çıkmadan evvel bazı akrabalariyle uşak ve cariyelerini sarayında oturtup, onların işlerine bakacak bir adam da bırakmıştı.

Me'munun sarayı, Dicle nehrinin en güzel yerlerinden birinin kenarında idi. Nehre bakan kısmında birçok pencereler, balkonlar yaptırılmıştı.

Bu sarayın salonları, altın işlemeli, nadide kumaşlarla,

Cafer arkadaşının bu sözleriyle Harunurreşidi kasdettiğini anlamıştı.

Çünkü son zamanlarda Cafer, Harunurreşidi servetçe, nüfuzca geçmişti.

Cafer, biraz düşündükten sonra:

— Kâfi.. Ne demek istediğini anladım. Ne yapayım?

— Harunurreşidin huzuruna biraz geç gidersin, neredı kaldın diye sorarsa, Me'mun için inşa ettirdiğin saraya uğradığını söylersin.

Cafer, Munişin bu tedbirini muvafık gördü. Geç vakte kadar yeni sarayında oturduktan sonra kalkıp Huld sarayına gitti. Harunurreşidin huzuruna girdi. Hükûmdarın casusları daha evvel kendisine Caferin yaptırdığı muazzam ve şimdiye kadar hiçbir Abbasiye hükûmdarının yaptıramadığı sarayı anlatmışlardı.

Harunurreşid, Caferi görünce:

— Ey Cafer! dedi. Nereden geliyorsun, niye böyle geç kaldın?

Cafer, gayet ciddi bir tavırla.

— Efendimiz! dedi. Diclenin doğusunda, prens Me'mun hazretleri için yaptırdığım sarayada idim.

Harunurreşid hayretle:

— Me'mun için mi yaptırmıştın?

— Evet efendim, Çünkü doğduğu zaman sizden evvel benim kucağıma verdiler. Babam kendisine hizmet etmemi söylemişti. Ben de; havası Me'mun efendimizin kuvvayi aliyesine, sıhhatine yarar diye Diclenin doğu tarafında or bir saray yaptırdım. Döşeme işini de lâzım gelen yer baş vurarak mühim bir kısmını temin ettim. Şimdi

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İCABINDA GÜNDE 3 KAŞE ALINABİLİR

Nazarı dikkate:

İstanbul Terziler, Hazır Elbiseciler ve dikişçiler sanatkârları istihlâk kooperatifinden

Yüksek Vekiller heyetinin 11. 9. 942 tarih ve 2/18717 sayılı kararnamesile kooperatifimizin ana mukavelenamesi tasdik kılınmış ve İstanbul asliye birinci ticaret mahkemesinin 29. 9. 942 tarih ve 28687 sayılı siciline kaydedilmiş olduğundan sayın esnafımızın menfaatleri doğumundan kooperatif merkezi olan İstanbulda Mercanda Yıldızlı hanın üst katında (14) numarada dairesi mahsusasına müracaatla ortak kaydolmaları ilân olunur.

Müessis: Ahmet Hamzaoğlu

Milli piyango biletleri Ortaklı[ğı]

Vakıt başlığı kenarında "Vakıt okuyucuları kuponu„ verme[ğe] Bu kuponlar on beş gün sürecektir. Okuyucularımız, 14 Birinciteş[rin] itibaren kuponlarını Vakıt Kitabevine getirecekler veya buraya [gönde]recekler ve bunları 25 kuruşla beraber vererek karşılığında bir [makbuz] alacaklardır.

Bu müracaat piyangonun çekildiği günden bir hafta evveline [kadar] devam edecektir. Bu suretle toplanan para ne tutuyorsa Vakıt idare[si] namına Milli piyango biletleri alacaktır. Aldığı biletlerin numaraları [çe]kiliş gününden bir gün evvel ilân edecektir.

Gene piyangonun çekilişinden önce iştirak eden[lerin] mikdarı noter huzurunda tesbit edilecektir. Bilet[lerin] hangisine isabet vaki olursa alınacak olan ikram[iye] piyango çekilmeden evvel noterin tesbit ettiği mik[tar] üzerine tevzi ve taksim olunacaktır.

Böylece alınan bütün biletlere ortak olmak mümkün olacaktır. Vakit okuyucuları, iştirak mikdarı 400 olunca 100, 600 olunca 150, olunca 200, 1000 olunca 250 Milli piyango biletine ortak olabilecek[ler]. Bu suretle Vakıt'ın daimi okuyucuları 25 kuruş karşılığında 100 — ve 500 piyango biletinde talihlerini deneyecekler ve dediğimiz gibi, iyi talihleriyle başkalarını da mes'ut etmek saadetine erecekler. yüzlerce, binlerce Vakıt okuyucusunun iyi talihinden kendileri [isti]fade edeceklerdir.

29 Birinciteşrin keşides[i]

Çok zengin ikramiyeleri bulunan .29 Birinciteşrin keşidesi için [baş]lık kenarında neşretmekte olduğumuz kuponları vakit geçir[meden] toplamanızı tavsiye ederiz.

Taşra okuyucularımıza

Taşra okuyucularımızın kupon ve 25 kuruş veya 25 kuruşlu[k] pulu göndermek için kaybedecekleri zamanı düşünerek kupon [sayısını] 10 olarak kabul ediyoruz.

Bütün taşra okuyucularımız, kuponları 10 olunca 25 kuruşluk p[ul] pulu ile derhal Vakıt kütüphanesine göndermelidirler.

Bayramda yalnız

KIZILAY GAZETESİ

ÇIKACAKTIR

İLÂNLARINIZI VERMEKLE HEM KENDİNİZE ve HEM DE KIZILAY'a yardım etmiş olacaksınız.

MÜRACAAT YERİ:

İLÂNCILIK KOLLEKTİF ŞİRKETİ

İstanbul: Ankara Caddesi Kahraman Zade han Tel: 20094—95

ŞEHİR TİYATROSU

Saat 20.30 da

DRAM KISMI

KIŞ .MASALI

KOMEDİ KISMI

YALANCI

Cumartesi, Pazar günleri 15,30 da matine ve her Çarşamba 14 de Çocuk Tiyatrosu

—o—

Raşid Rıza Tiyatrosu

Halide Pişkin Beraber

Kadıköy Süreyya Sinemasında

Bu akşam

— ASILZADELER —

SAHİBİ: ASIM US
Basıldığı yer: VAKIT MATBAASI
Umumî Neşriyatı idare eden
Refik Ahmet Sevengil

Satılık dişçi koltuğu aranıyor

İşe yarar manivelâlı veya otomatik satılık koltuğu olanların gazetemizde M. Uytuna mektupla veya bizzat müracaatları

Zayi

Üsküdar Samandere İzmit yolu tediyatına ait İstanbulbelediyesi muhasebesi tarafından kesilen işbankasının 20. 7. 1942 tarih ve 51 numaralı 7791 - 54 kuruşluk makbuzu zâyi ettiğimden işbu makbuzun hükmü olmadığı ilân olunur.

Kudret İsfendiyaroğlu (41339)

İnhisarlar İstanbul Başmüdürlüğünden

7.10.942 tarihinden itibaren kahve ve çay yeni fiyatlarla piyasaya çıkarılacaktır. Bu tarihte satıcı elinde satılmayarak kalmış kahve ve çay varsa mikdarlarını bir beyanname ile 8.10.942 sabahından 9.10.942 akşamına kadar en yakın İnhisarlar idaresine bildirmeleri ilân olunur. (461)

Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankası 3-10-942 vaziyeti

AKTİF

			Lira
Kasa:			
Altın: Safi kilogram	74.616,476	104.954.043,09	
Banknot		8.163.693,—	
Ufaklık		221.169,81	113.338.905,90
Dahildeki Muhabirler:			
Türk Lirası		583.409,36	583.409,36
Hariçteki Muhabirler:			
Altın: Safi Kilogram	24.304.139	34.185.715,18	
Altına tahvili kabil serbest Döv.		—,—	
Diğer dövizler ve Borçlu kliring bakiyeleri		47.661.587,64	81.847.302,32
Hazine Tahvilleri.			
Deruhte edilen evrakı nakdiye karşılığı		158.748.563,—	
Kanunun 6—8 inci maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat		24.305.462,—	134.443.101,—
Senedat Cüzdanı:			
Ticari senetler		367.090.288,22	367.090.288,22
Esham ve Tahvilât Cüzdanı:			
A { Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât (itibari kıymetle)		44.994.059,93	
B — Serbest esham ve tahvilât		10.506.443,24	55.500.503,17
Avanslar:			
Altın ve döviz üzerine avans		3.121,52	
Tahvilât üzerine avans		7.809.522,—	
Hazineye kısa vadeli avans		7.716.000,—	
Hazineye 3850 No. lu kanuna göre açılan altın karşılıklı avans		250.000.000,—	265.528.643,52
Hissedarlar			4.500.000,-
Muhtelif			14.874.877,06
Yekûn			1.037.707.031,05

PASİF

			Lira
Sermaye:			15.000.000,—
İhtiyat Akçesi:			
Adi ve fevkalâde		9.412.135,73	
Hususi		6.000.000,-	15.412.135,73
Tedavüldeki Banknotlar:			
Deruhte edilen evrakı nakdiye		158.748.563,-	
Kanunun 6—8 inci maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat		24.305.462,-	
Deruhte edilen evrakı nakdiye bakiyesi		134.443.101,—	
Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen		45.000.000.—	
Reeskont mukabili ilâveten tedavüle vazedilen		288.500.000,—	
Hazineye yapılan altın karşılıklı avans mukabili 3902 No. lı kanun mucibine ilâveten tedavüle vazedilen		186.900.000,-	654.843.101,—
MEVDUAT:			
Türk Lirası		92.149.758,2	
Altın: Safi Kilogram	877.422	1.234.164,0	94.383.922,30
3850 No. lu Kanuna göre Hazineye açılan avans mukabili tevdi olunan altınlar: Safi Kilogram	55.541.930	78.124.167,90	78.124.167,90
Döviz Taahhüdatı:			
Altına tahvili kabil dövizler		—,—	
Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri		26.791.274,56	26.791.274,56
Muhtelif			153.152.429,56
Yekûn			1.037.707.031,05

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren: İskonto haddi % 4 Altın üzerine avans % 3

Toprak mahsulleri ofisi İstanbul şubesinden:

Karacabeyde T. C. Ziraat bankası depolarında mevcut ve ofisi[n] hububatın İstanbula nakli işi bir müteahhide ihale edileceğinden olanların 9.10.942 cuma günü saat ondörtte (14) Liman hanındaki [şube]mize müracaatları rica olunur.

İstanbul Asliye 12 nci Hukuk Hâkimliğinden:

942/431 Esas
942/775 karar

Davacı: İbrahim Ziya: Özbek: Etibank kütüphanesi memuru: Dâvalı: Mahinev namıdiğer Karöy Felovs; Nişantaşı Rumeli caddesi 32 No:

Dâvacı İbrahim Ziya Özbek tarafından karısı Mahinev namıdiğer Karoy Felovs aleyhine ikame eylediği ihtar dâvasının müddeialeyhin ikametgâhının meçhuliyetine binaen gıyaben ve ilânen yapılan muhakemesi sonunda K. M. nin 130 uncu maddesi mucibince bir ay zarfında evine dönmesi için verilen 10. 9. 942 tarihli ve 942/431 sayılı hüküm müddeialeyhin ikametgâhının meçhuliyetine binaen ilânen tebliğata ifasına karar verilerek hüküm fıkrasının bir sureti tebliğ yerine geçmek üzere mahkeme divanhanesine tâlik edilmiş olduğundan işbu ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna müracaat edilmediği takdirde hükmün katileşeceği belli olmak üzere ilân olunur. (41336)

İstanbul Asliye [...] Hukuk hakimliğinden:

Beşiktaşta Abbas ağa ma[hallesi] caddesinde 51 No. da mukim [...] nik Muratyan tarafından gene [Be]şiktaşta birinci yıldız sokak [...] da kocası Gazaroz aleyhine [...] boşanma davasının yapılmakta [olan] muhakemesi sırasında M. A[...] gönderilen tebliğ ilmuhaberine [ve]rilen meşruhata nazaran, M. [...] hin sekiz on sene evvel oradan [ayrıla]rak semti meçhule gittiği yazıl[mış ol]duğundan gıyabında muhakeme[sine] rasına ve gıyap kararının ilânen aleyhe tebliğine ve gıyap kar[arının] gazete ile ilanı tarihinden itib[aren] beş gün içinde tahriren itiraz [edilme]diği takdirde bir daha mahke[meye] kabul edilmiyeceği ve mahkeme [gü]nü olan 26.10.942 saat 10 talik [edil]diğinden gıyap kararı mak[amına] kaim olmak üzere ilân olunur. (41[...])

Osmanlı Bankası

İlân

Şeker Bayramı münasebe[tiyle] Osmanlı Bankasının Galata [mer]kezi ile Yenicami ve Beyoğlu [şu]beleri 12, 13 ve 14 ilkteşrin [...] günleri kapalı bulunacaktır.

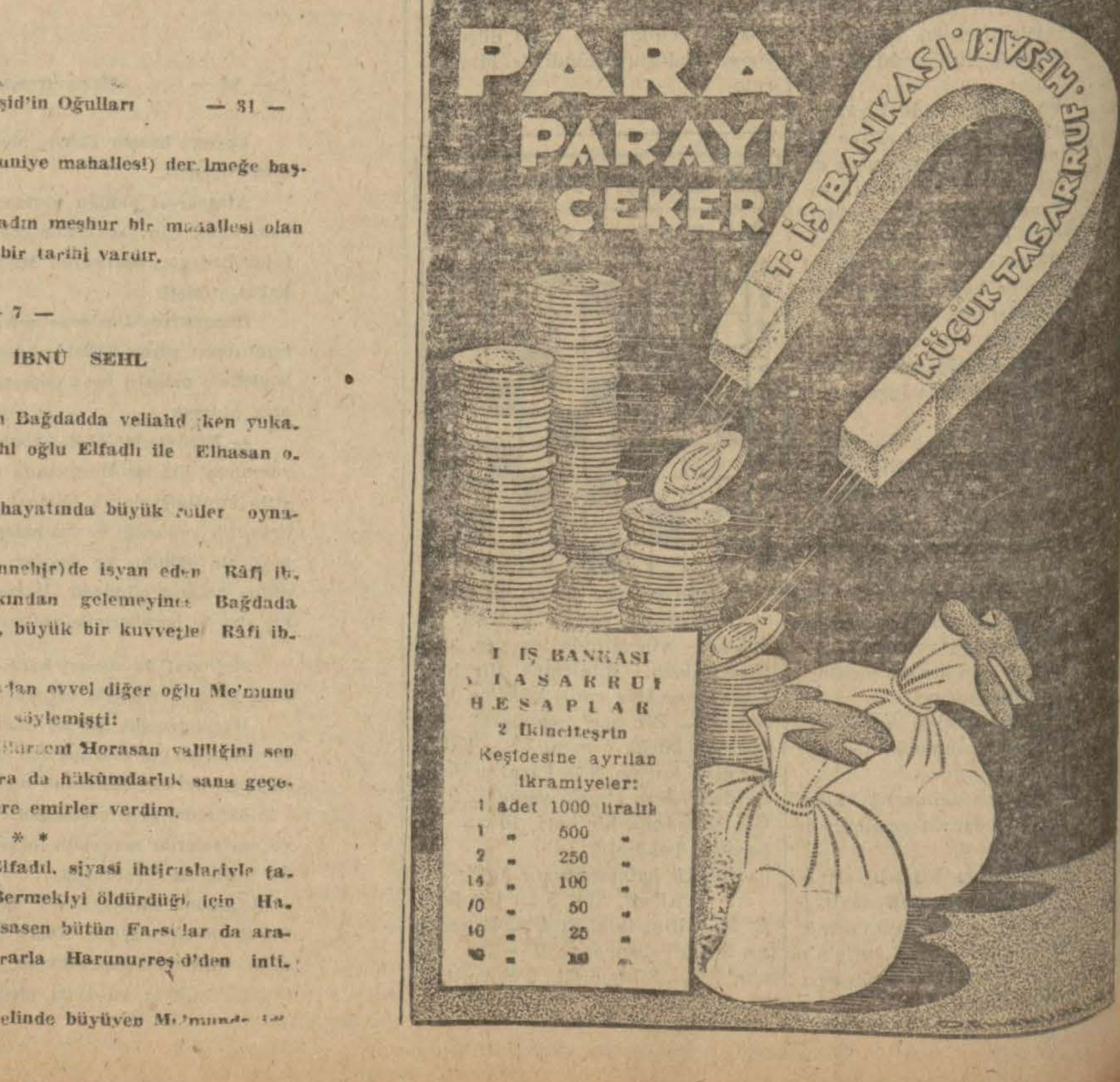

miyen kısmını efendimizin hazinesinden almak istiyorum. İster borç, ister hibe olsun bu husustaki lûtfü şahânelerini bekliyorum.

Harunurreşid, bu sözleri işitince neşesi yerine geldi. Yüzü güldü:

— Hibe olsun.. Mâdemki o saray senindir, diyarlar, varsın senin olsun. Cenabı hak; senin hakkında yapılan iftiraları lehine çevirmiş ve yükselmene bir vesile yapmıştır. Allahın büyük adiyle yemin ediyorum, bu sarayda senden başkası oturmıyacaktır. Döşenmemiş kısmının masarifini benim hazinemden ödenecektir.

İşte böylelikle Cafer, kolayca o saraya sahip olmuş ve orada bir hayli mes'ud geceler geçirmişti. O günden beri o saraya (Cafer sarayı) adı konmuştu.

Harunurreşid, 187 hicri yılında, Bermek oğullarını yok edip emlaklarını, saraylarını müsadere edince mezkür saray, Harunurreşidin veliahdı preas Me'mun'a intikal etmişti.

O zaman çok genç olan Me'mun, bu saraydan çok hoşlanmıştı. Kıra bakan kısmını genişletip ona birkaç dönüm arazı eklemişti. Orada yaptığı büyük meydanlıkta at yarışlarını, cirit, küre ile çogen vesair oyunları tertib ederdi.

Sarayın yanında da büyük bir hayvanat bahçesi yaptırmıştı ve orada vahşi ehli hayvanların her cinsinden birer çift bulundurmuştu.

Bununla da kalmıyarak sarayın kır tarafına bakan kısmında da büyük bir kapı açmış ve oradan bir nehir akıttırmıştı. Nehrin civarında da adamlarının oturmaları için evler yaptırmıştı.

O gündenberi mezkûr saraya (Me'mun sarayı) adı ve-

rilmiş, ve o semte de (Me'muniye mahallesi) derilmeğe başlamıştı.

Kısa bir zamanda Bağdadın meşhur bir mahallesi olan o semtin ve o sarayın uzun bir tarihi vardır.

— 7 —

ELFADLÜ İBNÜ SEHL

192 hicri yılında Me'mun Bağdadda veliahd iken yukarıda bahsettiğim sarayda Sehl oğlu Elfadlı ile Elhasan oturmuştu.

Bu iki şahıs Me'munun hayatında büyük roller oynamışlardı.

Harunurreşid, (Maveraünnehir)de isyan eden Râfi ibnülleys'in kumandanları hakkından gelemeyince Bağdada oğlu Emini vali tayin ederek, büyük bir kuvvetle Râfi ibnülleysin üzerine yürümüştü.

Harunurreşid, yola çıkmadan evvel diğer oğlu Me'munu yanına çağırarak ona şunları söylemişti:

— Oğlum! demişti. [illegible] Horasan valiliğini sen alacaksın, Emin öldükten sonra da hükümdarlık sana geçecektir. Ben lâzım gelen yerlere emirler verdim.

* * *

Farslı bir aileden olan Elfadıl, siyasi ihtiraslariyle tanınmış bir şahsiyetti. Cafer Bermekiyi öldürdüğü için Harunurreşide kin bağlamıştı. Esasen bütün Farslılar da aralarında verdikleri gizli bir kararla Harunurreşid'den intikam almağa ahdetmişlerdi.

Yegane ümitleri, Caferin elinde büyüyen Me'munda [illegible]